ÅRSRAPPORT 2020

SKP Sandnes kommunale pensjonskasse

Innholdsfortegnelse

Nøkkeltall	3
Styrets beretning	4
Oppsummering bærekraft	16
Resultat	23
Balanse	24
Noter	25
Begrepsforklaring	43
Revisors beretning	46
Aktuarerklæring	49

NØKKELTALL

(tall i hele 1000)	2020	2019	2018	2017	2016
Inntekter og kostnader					
Premieinntekter (ekskl. AFP)	258 027	302 890	250 322	243 892	241 243
Netto pensjonskostnader	97 961	77 056	73 036	68 046	58 265
Netto AFP-kostnader	40 687	29 135	25 825	22 123	18 765
Driftskostnader	12 112	12 205	10 641	9 615	9 264
Finansinntekter – bokførte	260 854	164 396	83 745	90 142	188 494
Finansinntekter – verdiendringer	117 899	305 117	-131 171	231 254	-24 952
Rente- og risikoresultat	175 173	88 519	13 610	47 668	148 529
Kapital					
Total forvaltningskapital	5 420 546	4 762 588	4 068 012	3 934 574	3 420 880
Egenkapital: Innskutt + opptjent	274 417	236 839	208 320	187 321	162 965
Risikoutjevningsfond	56 100	48 758	46 681	45 560	45 560
Tilleggsavsetninger	369 314	190 250	156 546	156 545	140 505
Kursreguleringsfond	844 906	735 581	447 986	572 012	352 848
Premiefond	589 732	340 392	282 361	265 735	219 490
Forholdstall					
Arbeidsgivers premiesats, inkl. IFY*	9,32 %	8,71 %	8,06 %	8,96 %	9,01 %
Driftskostnader i % av forvaltningskapital	0,2 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %
Driftskostnader i % av premieinntekter	4,7 %	4,0 %	4,3 %	3,9 %	3,8 %
Avkastning, bokført	6,1 %	4,5 %	2,5 %	2,8 %	6,8 %
Avkastning, verdijustert	7,5 %	11,4 %	-1,1 %	9,2 %	5,1 %
Beholdning renter/aksjer/eiend. iht strategi	50/33/11	52/33/10	55/33/10	51/37/10	52/37/8
Pensjonister:					
Alderspensjon	1472	1310	1207	1097	1015
AFP og tidlig pensjon	216	179	162	148	114
Ektefellepensjon	194	174	170	154	142
Barnepensjon	23	23	23	17	15
Uførepensjon	747	670	609	538	502
Sum pensjonister	**2652**	**2356**	**2171**	**1954**	**1788**
Medlemmer/årsverk					
Aktive medlemmer	5673	5218	4760	4448	4947
Fratrådte medlemmer < 3 års opptjening	8777	8241	7629	7695	6973
Fratrådte medlemmer > 3 års opptjening	2642	2397	2239	2299	1984
Sum pensjonister og medlemmer	**19744**	**18212**	**16799**	**16396**	**15692**
Årsverk i pensjonskassen	7	6	6	5	5
Stresstest/solvensmargin					
Gjennomsnittlig beregningsrente	2,27 %	2,33 %	2,33 %	2,41 %	2,45 %
Gjennomsnittlig durasjon forpliktelser	17,74 år	18,57 år	18,57 år	18,65 år	18,74 år
Solvenskapitaldekning**	181 %	178 %			
Bufferkapitalutnyttelse stresstest I			73 %	84 %	77 %
Bufferkapitalutnyttelse stresstest II			61 %	50 %	60 %
Solvensmargin	301,2 %	245,5 %	236,8 %	236,3 %	242,0 %

*Ikke forsikringsbare ytelser. Se begrepsforklaring ****E**rstatter stresstest I og II fra og med år 2019

STYRETS BERETNING 2020

Virksomheten

Sandnes kommunale pensjonskasse (SKP) ble opprettet 23. april 1936, og har som formål å yte pensjoner til medlemmene og deres etterlatte i henhold til egne vedtekter og de forsikringsavtaler som foreligger.

SKP er en selvstendig juridisk enhet, og er underlagt mye av det samme regelverk som gjelder for finans- og forsikringsbransjen. Midlene holdes adskilt fra kommunen og de andre virksomhetene som har SKP som pensjonsordning. Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet, og har egen konsesjon til å drive virksomhet som kommunal pensjonskasse.

SKP har som målsetning å oppnå en god risikojustert avkastning innenfor de eksterne rammebetingelsene som til enhver tid foreligger, samt gjeldende vedtekter og styregodkjente strategier.

SKPs medlemmer består av ansatte i:

Sandnes kommune* m/folkevalgte
Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS
Sandnes Havn KF
Sandnes tomteselskap KF
Sandnes kommunale pensjonskasse

*Sykepleiere og lærere er ikke inkludert, ettersom de har sin pensjonsordning i hhv KLP og Statens pensjonskasse.

Pensjonskassen er tilsluttet Overføringsavtalen mellom pensjonsordninger i offentlig sektor. Overføringsavtalen er en avtale mellom pensjons- og tjenesteordninger i offentlig sektor som skal sikre at arbeidstakere som er eller har vært medlemmer av flere ordninger, får pensjon som om de hele tiden var hos samme arbeidsgiver.

Daglig leder oppsummerer 2020

Når man ser seg tilbake og skal prøve å huske et bestemt år, kan det ofte være vanskelig å skille det ene året fra det andre. Selv om vi hele tiden utvikler oss, og opplever nye ting, er ikke overgangene alltid så store, og dermed glir det ene årstallet inn i det andre. 2020 er nok et unntak i så måte. Det blir vanskelig å glemme 2020.

Heldigvis var SKP godt posisjonert til å håndtere konsekvensene av coronapandemien. Vi hadde i forbindelse med flyttingen i 2019 oppgradert de tekniske løsningene, og kunne raskt drive virksomheten fra hjemmekontorene. Dette fungerte helt fint, men dessverre har det nok delvis godt utover våre medlemmer. Mange setter pris på å komme innom på kontoret vårt og få rådgiving, og det har det ikke alltid vært muligheter for i 2020.Som følge av smitteverntiltakene har vi kun i perioder hatt åpent for fysiske besøk. Vi håper inderlig at dette endrer seg i løpet av 2021.

Da markedet var på sitt verste i mars/april og verdipapirene var i fritt fall, fikk vi testet beredskapen på kapitalstyringen. Vi hadde svært god nytte av å ha daglige fondskurser i porteføljestyringssystemet vårt, og mulighet for å generere daglige solvenskapitalberegninger ved hjelp av vår rådgiver, Grieg Investor. Dermed kunne styret motta kritisk informasjon om utviklingen på daglig basis når det stod på som verst. Selv om det var harde tak, er det liten tvil om at den solide kapitalbufferen vi har opparbeidet oss medførte at vi hadde svært god kontroll. I tillegg skal vi også være takknemlige overfor vår gode sponsor, Sandnes kommune, som stilte opp og betalte inn årets avtalte kapitalinnskudd tidligere enn det som var planlagt.

Kommunesammenslåingen med Forsand ble ferdigstilt etter planen i 2020. Vi overtok fra KLP ca 600 nye ansatte og tidligere ansatte med rettighet, og ca 140 ytelsesmottakere.

2020 var også det første året med ny opptjeningsmodell for offentlig tjenestepensjon for de kullene som er født i 1963 eller senere. Det er foretatt betydelige endringer i pensjonssystemene for å håndtere disse endringene. Mye er på plass, men det er fremdeles tilpasninger som må gjøres frem til de som er omfattet av den nye modellen skal motta alderspensjon. I tillegg er det en rekke forhold som ikke er avklart regulatorisk enda, blant annet AFP og de yrkesgruppene som har rettighet til særaldersgrenser.

Det er en krevende tid i forhold til regulatoriske endringer som har blitt vedtatt, og som forventes vedtatt fremover. Pensjonsreformen og kommende endringer i kjølvannet av denne er allerede nevnt. Nye solvenskrav og EIOPA-rapporteringskrav er allerede implementert. Det samme gjelder GDPR. IORP II, som lenge har vært annonsert, vil også kreve store tilpasninger i driftsmodellen. Basert på gjennomført GAP-analyse, har vi deler av IORP-kravene på plass, men det er fremdeles noe som gjenstår. Det er liten tvil om at krevende og til dels uforutsigbare regulatoriske endringer er en vesentlig risiko som vil ta mye av tiden vår fremover. Fra og med 2021 har vi fått på plass en uavhengig internrevisjon, som kan være med å kontrollere at vi er på riktig spor når det gjelder regulatoriske endringer, samt at pensjonskassens risikostyring er forsvarlig. Dette er et viktig redskap for styret.

SKP har det siste året tatt et viktig skritt for å tilpasse seg en mer bærekraftig forvaltning. Vi har oppnådd vår målsetning om å allokere minimum 15% av vår aksjeportefølje til forvaltere som aktivt benytter bærekraft som kriterium i sin seleksjon. Dette er nå gjennomført, og ca 18 % av aksjeporteføljen er per årsslutt eksponert mot aksjefond med en aktiv klimaprofil.

Vi startet året med å flytte inn i nye lokaler i Havnespeilet i Rådhusgata 3. Lokalene har fungert veldig bra for oss, og det er enkelt å opprettholde en tett kontakt med Sandnes kommune ettersom avstanden til rådhuset er liten. De store saks- og medlemsarkivene er nå digitalisert, og vi kan bruke mer tid på rådgivning og ordinær drift. Videre har vi nå fått integrert ESG-rapporteringen i den kvartalsvise risikorapporteringen til styret.

2020 har vært et godt år med tanke på forvaltningen vår. Markedet hentet seg raskt inn igjen etter det voldsomme fallet i 1. kvartal. Vi endte opp med en bokført avkastning på 6,1 % og en verdijustert avkastning på 7,5 %. Forvaltningskapitalen ved årsslutt er på kr 5,4 mrd, og Sandnes kommune har etter disponering et premiefond på kr 589 mill. tilgjengelig. Ved årsslutt var det totalt 19 744 medlemmer i pensjonskassen. Solvenskapitaldekningen var på 181 %.

Sandnes kommunale pensjonskasse har dermed avsluttet 2020 med en solid solvenskapitaldekning, god avkastning og en stabil og kompetent organisasjon. Det er et utmerket utgangspunkt for å kunne levere tjenester med høy kvalitet videre fremover.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2020 er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningene er til stede.

Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet, og kjenner ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurderingen av pensjonskassens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet.

Regnskapet føres etter regnskapsloven og Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak (FOR 2011-12-20 nr. 1457).

Organisasjon, ledelse og administrasjon

SKP ledes av et styre på seks medlemmer. Fire oppnevnes av bystyret, hvorav en er uavhengig. To styremedlemmer oppnevnes av arbeidstakerorganisasjonene som medlemmenes representanter.

Nytt styre ble konstituert i 2020, og består av:

Oppnevnt av bystyret:	Vararepresentant:
Arne Oftedal, AP, leder	Elin S Andersen, AP
Elisabeth Stene, Frp	John Hov, FNB
Heidi Bjerga, SV	Thor M Seland, H
Ole Jacob Olsnes (uavhengig)	Lisa R Hillier, (uavhengig)
Oppnevnt av arbeidstaker-organisasjonene:	
Wenche Pedersen, nestleder	1. vararepresentant Signe E Joachimsen
Kjell Ove Karlsson	2. vararepresentant Ivar Skjørestad

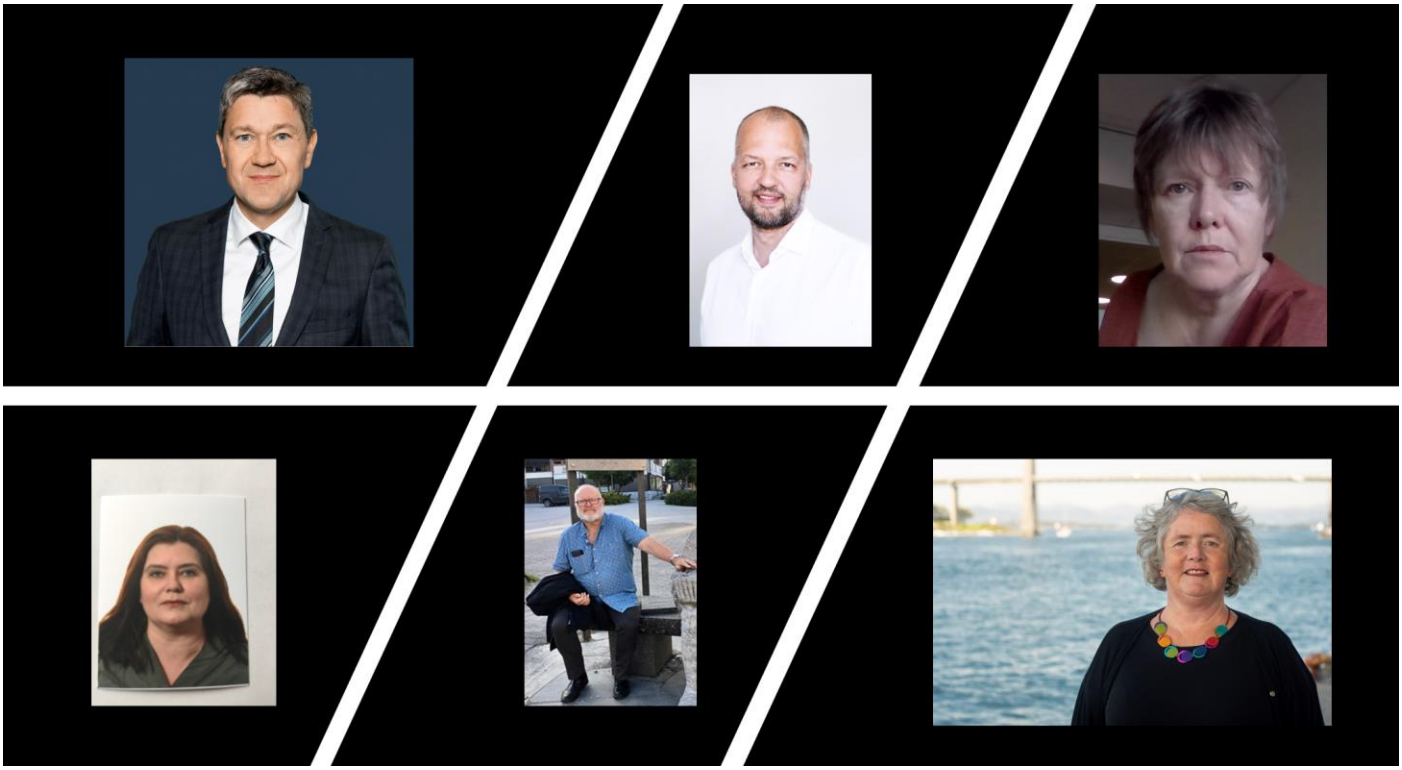

Styret. Øverst, f.v: Arne Oftedal, Ole Jacob Olsnes, Wenche Pedersen. Nederst, f.v: Elisabeth Stene, Kjell Ove Karlsson, Heidi Bjerga

Styresammensetningen fra og med 1.1.2020 tilfredsstiller krav til kjønnsfordeling gitt i finansforetaksloven § 8-4 og allmennaksjeloven § 6-11 a.

Det ble avholdt 8 styremøter i 2020, og det ble behandlet 30 beslutningssaker og 24 orienteringssaker. Pensjonskassens revisor og aktuar har deltatt på noen av møtene. Grieg Investor, som utarbeider uavhengig risikorapport, har deltatt på alle møtene.

Fra og med januar 2019 har pensjonskassen hatt kontorer i 3. etasje i Havnespeilet, som ligger i Rådhusgata 3.

Administrasjonen består av 6 årsverk: F.v.: Terje Frafjord, daglig leder, Bjørg Braut, rådgiver, Ellen Veggeberg, rådgiver, Tone Brueland, rådgiver, Grete Kvåle, rådgiver, Frode Osmundsen, økonomikonsulent.

Styret anser arbeidsmiljøet i pensjonskassen som godt. Sykefraværet i 2020 var 1,08 %. Dette er en liten nedgang i forhold til 2019. Sykefraværet har vært stabilt lavt de tre siste årene.

Virksomheten forurenser det ytre miljø i ubetydelig grad.

SKP har avtaler med følgende konsulenter innenfor forsikringsvirksomhet og finansielle tjenester:

- KLP Forsikringsservice AS om aktuartjeneste. Ansvarshavende aktuar er Arnfinn Osmundsvaag.
- BDO AS ved statsautorisert revisor/partner Stig Fjelldahl som ansvarshavende revisor.
- DNB er pensjonskassens hovedbankforbindelse.
- Lege Stig Bjørnå har vært benyttet som rådgivende lege ved behandling av brutto uførepensjoner. Han ble i 2020 erstattet av Eirik Stenby Hauge.
- Grieg Investor om overvåking, stresstesting og finansrådgivning.
- Gabler AS leverer programvaren Kompas som er fagsystem for behandling av medlemsdata og beregning av pensjonsytelser.
- Coretrek AS er vår leverandør for utvikling og vedlikehold av nettsider.
- Det er tegnet reassuranseavtale med Beazley, som er et selskap i Lloyds-gruppen. Avtalen er formidlet av en dansk forsikringsmegler ved navn 02 Broking ApS. Avtalen er to-årig.

SKP kjøper IKT-tjenester og enkelte arkivtjenester fra Sandnes kommune.

SKP er medlem av arbeidsgiverorganisasjonen Samfunnsbedriftene, samt Pensjonskasseforeningen, som organiserer private og kommunale pensjonskasser. Foreningen er høringsinstans i saker fra departementene og har samarbeidsmøter med Finanstilsynet.

Finansvirksomheten

Med utgangspunkt i Forskrift om finansforetak av 9.12.16 nr 1503, har styret vedtatt interne retningslinjer og investeringsstrategi for forvaltningen av pensjonskassens midler. Retningslinjenes generelle mål er at midlene skal forvaltes etter sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning, slik at pensjonskassens formål kan oppfylles.

Avkastningsmålet er at det skal oppnås en tilfredsstillende avkastning, slik at pensjonskassen kan møte de forpliktelsene den har påtatt seg uten at det skal gå på bekostning av sikkerheten. Over tid må avkastningen være høyere enn den garanterte renten. På grunn av det lave rentenivået var vår beregnede forventede avkastning for porteføljen på 2,5% i 2020, mens den gjennomsnittlige garanterte renten ved årsslutt lå på 2,25 %. Marginen mellom forventet avkastning og garantert rente er svært lav, og lave markedsrenter utgjør en betydelig risiko frem i tid. I 2020 hadde SKP en avkastning på 7,5%, som ligger langt over kravet til garantert rente.

Investeringsstrategien, som revideres årlig, gir regler om tillatte investeringer, rammer og rebalansering. SKP har valgt å kun investere i fondsstrukturer, og har ingen investeringer i enkeltstående verdipapirer. SKP har tilgang til å investere i følgende aktivaklasser:

- Norske/nordiske valutasikrede obligasjonsfond med investment grade rating
- Globale valutasikrede obligasjonsfond med investment grade rating
- Norske/nordiske aksjefond
- Globale aksjefond
- Ubelånte valutasikrede eiendomsfond
- Bankinnskudd/pengemarkedsfond

Følgende investeringsmandat var gjeldende per 31.12.20:

AKTIVAKLASSER	STRATEGIVEKTER I % AV TOTAL
OBLIGASJONER	**51 %**
- herav Norden	*22 %*
- herav utland	*29 %*
AKSJER	**33 %**
- herav Norden	*5 %*
- herav utland	*28 %*
EIENDOM	**12 %**
PENGEMARKED / BANKINNSKUDD	**4 %**
SUM	**100 %**

Det tillates et avvik på +/- 5 % på vedtatt strategivekt før rebalansering

Pensjonskassens aktiva er delt i en kollektiv- og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer forsikringstekniske avsetninger, mens selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer pensjonskassens ansvarlige kapital og andre forpliktelser utenom forsikringsforpliktelsene. For mer detaljer om fordelingen, se note 1.5.

Styret har vedtatt at det skal foretas en fellesforvaltning av midlene i selskaps- og kollektivporteføljen.

Gjennom 2020 ble midler overført fra KLP til SKP i forbindelse med overtakelse av medlemmene i fellesordningen i Forsand kommune. Midlene ble fordelt som følgende:

Type	Beløp	Note
Egenkapitalinnskudd	6 040 291	2.1 og 16
Premie- og adm.reserve + IBNR	174 180 542	2.1 og 16
Tilleggsavsetninger	10 694 580	2.1 og 16
Kurserguleringsfond, bokført som tilleggsavsetninger	20 299 694	2.1 og 16
Premiefond	2 210 920	2.1 og 16
Fratrekk KLPs pensjonsutbetaling 2020	-2 914 224	5
Flytterente med fradrag for flyttegebyr	47 210	3
Sum overført fra KLP	**210 982 013**	

Avkastning

Årets totale Dietz-beregnede verdijusterte avkastning for kollektivporteføljen er 7,5 %. Grafen viser avkastning i prosent for 2020 fordelt på de ulike aktivaklasser, samt indeks:

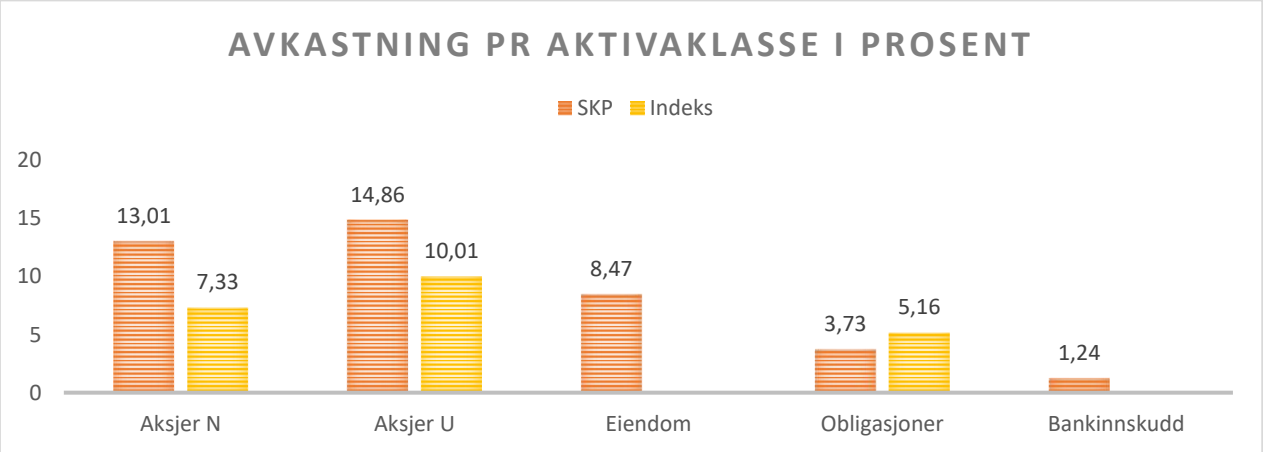

Følgende indekser benyttes som sammenligningsgrunnlag per aktivaklasse:

Aksjefond norske:	OSEFX
Aksjefond utenlandske:	50/50 MSCI WORLD NOK/HDG NOK
Eiendomsfond:	Ingen indeks
Norske/nordiske obligasjoner:	NBP Regular Market 123D3
Globale obligasjoner:	BarCap Global Agg Hdg NOK
Pengemarked:	NBP Norsk Stat Durasjon 0,25

Risikostyring

Styrets retningslinjer for kapitalforvaltningen og investeringsstrategien gir regler for forvaltning og akseptabelt risikonivå. Med risiko menes sannsynligheten for verdisvingninger i våre eiendeler. Faktisk vekting kan avvike med +/- 5 % ift strategivektene. Pr årsslutt ser strategisk og faktisk vekting slik ut:

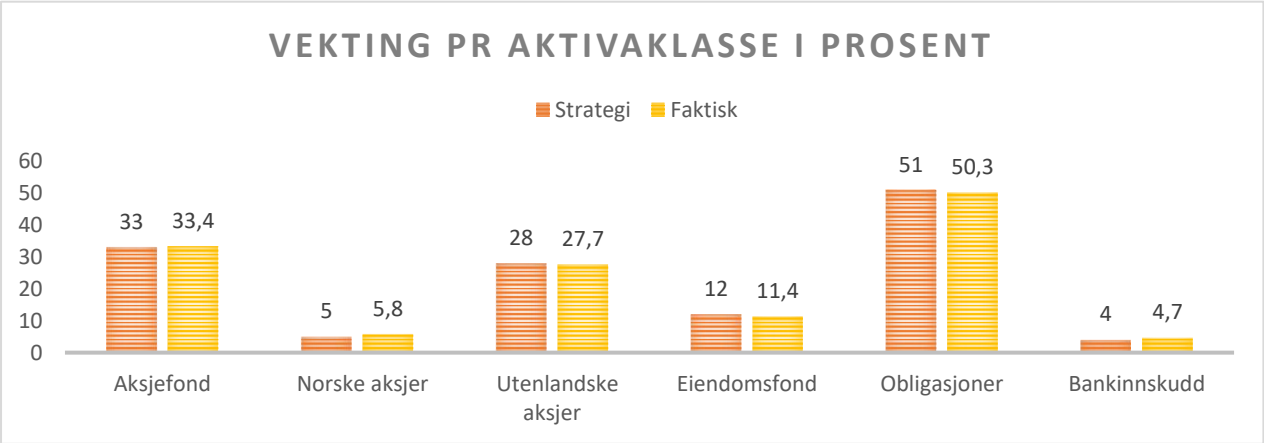

Gjeldende strategiske vekter ble sist justert i styremøte avholdt 17. juni 2020. Det ble besluttet å øke rammen for eiendomsfond fra 10 % til 12 %, og tilsvarende redusere rammen for obligasjonsfond fra 53 % til 51 %.

Avkastningsrapporten som utarbeides på månedlig basis til styret, viser blant annet avkastning per aktivaklasse, samt faktisk balansevekt versus strategisk vekting.

Grieg Investor AS hadde i 2020 ansvar for uavhengig overvåking og rapportering av kapitalforvaltningen i henhold til kapitalforvaltningsforskriften.

Styret behandler hvert kvartal en risikorapport i henhold til Finanstilsynets krav. Rapporten inneholder blant annet en oversikt over samlet risikoeksponering og angir eventuelle brudd i forhold til gjeldende forskrifter og interne retningslinjer. Styret vurderer også i denne sammenheng om pensjonskassens soliditet og likviditet er tilstrekkelig i henhold til gjeldende krav og interne retningslinjer.

Under stressede perioder, som for.eksempel da coronapandemien brøt ut, rapporterte pensjonskassen solvenskapitaldekning på daglig eller ukentlig basis, alt etter behov. Den resterende perioden av året ble solvenskapitaldekningen rapportert til styret minimum kvartalsvis. Inkludert i risikorapporteringen er også stresscenarier som viser pensjonskassens sensitivitet ved et fall i aksjemarkedet og/eller endring i den volatilitetsjusterte markedsrenten som settes av EIOPA.

ESG-området er integrert i risikorapporten. Dette inkluderer en status per fond, samt utvikling og endring i de eksklusjonslistene som vi mottar informasjon om i Enigma. Fra og med 4. kvartal ble det også tatt med et hendelsesregister til styret som viser hvilke uønskede hendelser som har funnet sted i perioden, samt hvilke tiltak som er gjennomført for å unngå/redusere risiko for gjentakelse.

Det er gjennomført årlig risikovurdering i forbindelse med internkontrollbekreftelsen. Samtlige ansatte tar del i risikovurderingen. Internkontrollbekreftelsen ble verifisert av vår revisor i BDO, og styret godkjente den i styremøte avholdt i oktober 2020.

Styret mottar i hvert styremøte rapport fra daglig leder som oppsummerer utvikling i driften i perioden, markedsutvikling, avkastning og transaksjoner som er gjennomført.

Pensjonskassen er underlagt kravet om solvensmargin gitt i Forskrift nr. 481 av 19. mai 1995. Solvensmarginvurderingen utføres av pensjonskassens aktuar, og rapporteres til Finanstilsynet. Solvensmarginkapitalprosenten pr 31.12.20 var 301,2 %.

Pensjonskassens likviditetsstrategi, hjemlet i finansforetakslovens § 13-7.2, gir regler om likviditetsstyring og likviditetsbeholdning. Pensjonskassen skal til enhver tid ha en likviditetsreserve som tilsvarer tre måneders pensjonsutbetaling. I tillegg skal 18 måneder med estimerte pensjonsutbetalinger være tilgjengelig i kontanter og/eller pengemarkedsfond

Note 1.4 gir utfyllende informasjon om risikostyring.

Forsikringsvirksomheten

Pensjonsforpliktelser

Medlemmene i SKP er ansatt, eller tidligere ansatte i Sandnes kommune inkl. folkevalgte, Sandnes Havn, Sandnes Tomteselskap og Rogaland Kontrollutvalgssekretariat. Lærere og sykepleiere er ikke medlem hos oss, ettersom de har tariffestet pensjonsavtale med henholdsvis Statens Pensjonskasse og KLP.

Type	2020	2019	Endring
Aktive	5 673	5 218	9 %
Fratrådte med rettighet	2 642	2 397	10 %
Fratrådte uten rettighet	8 777	8 241	7 %
Pensjonister	2 652	2 356	13 %
Totalt	**19 744**	**18 212**	**8 %**

Økningen fra 2019 til 2020 skyldes kommunesammenslåing mellom Sandnes og Forsand med virkning fra 1. januar 2020, hvor SKP overtok medlemmene fra Forsand sin fellesordning i KLP. I tillegg ble nedre grense for innmelding endret fra samme tidspunkt.

Med pensjonsreformen i 2011 ble opptjeningen av folketrygdens alderspensjon lagt om, og det ble vedtatt en gradvis innføring av ny opptjeningsmodell over en periode på 10 år, fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet. Offentlig tjenestepensjon samordnes med folketrygdens alderspensjon ved å beregne et fradrag for folketrygdens utbetalinger. Dette medfører at alderspensjonen fra folketrygden ikke skal reduseres, mens fradragene foretas i den offentlige tjenestepensjonen. Summen av disse to pensjonsutbetalingene skal ved full opptjening utgjøre 66 % av sluttlønn før levealdersjustering.

Samordningsregelverket for overgangsperioden har blitt utformet over lang tid, men er nå ferdigstilt. De som utvikler fagsystem for beregning av offentlig tjenestepensjon implementerer nye beregningsregler etter hvert som de kommer til anvendelse. For årskullene frem til og med 1958 ble det gjennom pensjonsreformen som ble vedtatt i 2011 innført en individuell garanti som sikrer et garantert pensjonsnivå på 66 % av sluttlønn. Garantien gjelder også for årskullene 1959-1962, men da med nedtrappende effekt. Garantien bestemmes av forholdet mellom medlemstid i offentlige tjenestepensjonsordninger før 2011 og samlet medlemstid, begge begrenset til full opptjeningstid slik:

- 1959-kullet får 90 prosent av garantitillegget
- 1960-kullet får 80 prosent av garantitillegget
- 1961-kullet får 70 prosent av garantitillegget
- 1962-kullet får 60 prosent av garantitillegget

Hvis man ikke har tjenestetid før 2011, men likevel er født i perioden 1959-1962, har man likevel ingen individuell garanti

Fra og med 1. januar 2020 startet ny opptjeningsmodell for offentlig tjenestepensjon for de som er født i 1963 eller senere. Mange av disse har også opptjening i den gamle bruttomodellen. De vil få denne omregnet til en oppsatt rettighet per 31.12.19. Denne oppsatte rettigheten kan tas ut mellom 62 og 75 år, og kan fritt kombineres med inntekt. Forutsetningen for uttak er at en også tar ut alderspensjonen fra folketrygden. Det blir sendt ut informasjon om dette. Den nye modellen, som er en påslagsmodell, er veldig forskjellig fra den gamle bruttomodellen. Den nye modellen for opptjening av tjenestepensjon komplementerer den nye opptjeningsmodellen som ble innført i Folketrygden tilbake i 2011. Nå teller alle år med, og man sparer opp til en pensjonsbeholdning.

Pensjonen fra pensjonsordningen skal være en påslagsordning. Alderspensjonen skal tjenes opp med en grunnsats på 5,7 % av pensjonsgrunnlaget mellom 0-12 G, og en tilleggssats på 18,1 % mellom 7,1 og 12 G. Alle år med pensjonsgivende inntekt skal gi pensjonspoeng frem til fylte 75 år. En skal kunne starte uttak av pensjonen når som helst mellom 62 og 75 år, og en skal kunne kombinere pensjon og arbeidsinntekt uten at pensjonen reduseres.

Dette betyr at man med ny offentlig tjenestepensjon vil få en høyere pensjonsutbetaling ved å stå lengre i jobb siden hvert år teller. Beregning og utbetaling av ny offentlig tjenestepensjon er også helt uavhengig av utbetalt alderspensjon fra folketrygden. Medlemmer kan med andre ord la være å ta ut folketrygdens alderspensjon selv om de tar ut ny offentlig tjenestepensjon, og det blir heller ingen samordning mellom ny offentlig tjenestepensjon og folketrygdens alderspensjon. Fremtidig arbeidsinntekt etter uttak av tjenestepensjon vil heller ikke medføre redusert utbetaling, selv om denne arbeidsinntekten kommer fra offentlig sektor. Beregning av ny offentlig tjenestepensjon blir mye enklere. Oppspart pensjonsbeholdning skal ved uttak av alderspensjon deles på et delingstall. Delingstallet er medlemmets antatt forventede gjenværende leveår

De offentlige pensjonsordningene er tariffestet, og ordningenes vedtekter finnes i SGS 2020.

Offentlige pensjoner reguleres årlig med lønnsveksten minus 0,75 %. Pensjonene samordnes med andre offentlige pensjons- og trygdeytelser i henhold til Samordningsloven.

Offentlige pensjonsordninger er tilsluttet Overføringsavtalen med Statens Pensjonskasse (OA). Avtalen sikrer at medlemmer ikke taper på å tjene opp pensjonsrettigheter i flere offentlige pensjonsordninger. I OA er det etablert en sikringsordning for opptjente rettigheter hos arbeidsgivere som er opphørt.

Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

(tall i hele tusen)	**2020**	**2019**
Til premiereserve	65 067	269 654
-Herav IBNR-avsetning	*0*	*0*
Pliktig rente til premiefond	6 402	5 643
Kursreguleringsfond	109 325	287 595
Risikoresultat til premiefond	4 261	12 117
Risikoresultat til risikoutjevningsfond	4 261	0
Renteresultat til premiefond	15 500	40 619
Renteresultat til tilleggsavsetninger	148 070	33 706

Premieinntekter

Medlemspremien er tariffestet til 2 %.

For 2020 var normalpremien 9,32 % inkludert ikke forsikringsbare ytelser. Premien betales av arbeidsgiver, som i tillegg betaler reguleringspremie til dekning av årets økning i grunnbeløpet og lønnsvekst. Arbeidsgiver betaler også rentegarantipremie, som avsettes til pensjonskassens egenkapital.

AFP dekkes direkte av arbeidsgiver. Det vil si at utbetalt AFP til pensjonistene = innbetalt fra arbeidsgiver + netto refusjoner.

(tall i hele tusen)	**2020**	**2019**
Premie, arbeidsgiver	9,32 %	8,71 %
Premie, arbeidstaker	2 %	2 %
Arbeidsgivers tilskudd	178 683	156 058
Arbeidstakers tilskudd	38 344	35 832
Reguleringspremie	40 000	108 000
Rentegarantipremie	1 000	3 000
AFP, inkludert refusjoner	40 687	29 135
Sum	**298 718**	**332 025**

Utbetalte pensjoner

Antall pensjonister økte fra 2356 til 2652, herav alder fra 1310 til 1472, AFP fra 179 til 216 og uføre fra 670 til 747.

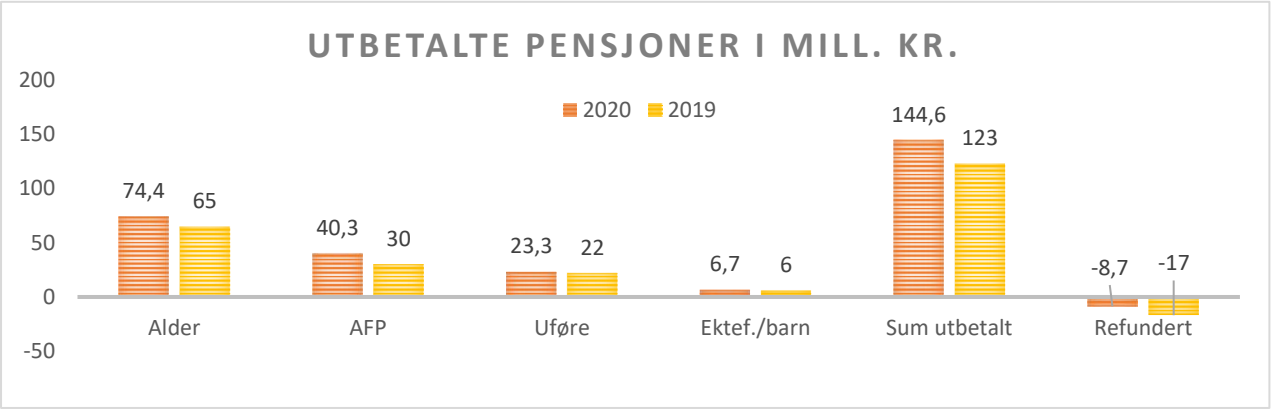

Forsikringsmessige forpliktelser (avsetninger)
Forsikringsvirksomhetslovens kapittel 3 omtaler de ulike forsikringsmessige forpliktelsene, som består av:

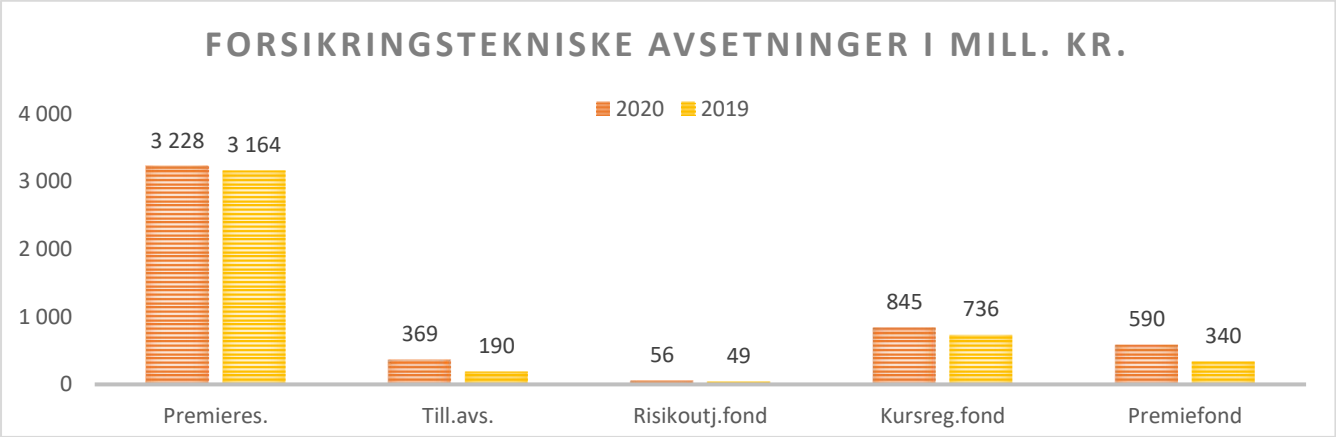

Egenkapital

(tall i hele tusen)	**2020**	**2019**
Innskutt egenkapital	187 463	163 423
Opptjent egenkapital	86 954	73 416

Sandnes kommune har i 2020 innbetalt egenkapitalinnskudd med kr 18 mill, samt fått overført kr 6 mill fra Forsand. Økning i opptjent egenkapital skyldes i hovedsak rentegarantipremie kr 1 mill, administrasjonsresultat kr 1,5 mill og realisert overskudd i selskapsporteføljen med kr 15,2 mill.

Framtidsutsikter

Forsikringsvirksomheten

Som følge av de store endringene knyttet til ny opptjeningsmodell og nye samordningsregler vil det hele tiden være behov for tekniske løsninger som understøtter disse endringene. Pensjonskassene som benytter felles systemer har et veldig godt samarbeid i forbindelse med utvikling, testing og implementering av nye løsninger. Dette samarbeidet er SKP en del av, og vi tror det vil bli stadig mer betydningsfullt å jobbe sammen for å oppnå best mulig løsninger for våre medlemmer.

Dessverre har den faglige kompetanseutviklingen blitt satt litt tilbake som følge av covid 19 det siste året. Det vil derfor være viktig å prioritere dette i 2021. Vi har utfordret de eksisterende fagmiljøene om å fortsette samlingene i digitalt format, dersom det ikke er mulig å gjennomføre fysiske samlinger. Selv om dette ikke er like effektivt for alle deltakerne, er det et meget godt alternativ til fysiske samlinger.

Særaldersgrenser og AFP er to områder hvor vi avventer avklaringer rundt fremtidig regelverk. Videre er det fremdeles noen usikkerhetsmomenter knyttet til innføringen av IORP II-regelverket i norsk lov. Foreløpig forholder vi oss til høringsutkastet, og en forventning om at det vil være gjeldene fra 1.1.22.

Som pensjonskasse for ansatte i Sandnes kommune og tilhørende selskaper har vi fullt fokus på være tilstede for de som trenger personlig besøk. Dette har vært utfordrende i 2020, men vi håper og tror at vi kan holde åpent i store deler av 2021. Uavhengig av dette fortsetter det digitale skiftet som før. Vi ønsker å utvikle best mulig løsninger for alle målgrupper blant våre medlemmer. Derfor står det høyt på vår agenda å tilby gode selvbetjente løsninger også i 2021.

Kapitalforvaltningen

For et år siden, da vi skrev årsberetning for 2019, var vi ikke veldig optimistiske med tanke på utsiktene for 2020. Vi fikk rett i utviklingen av de underliggende fundamentale forholdene, som økt arbeidsledighet, flere konkurser og fall i BNP. Men vi hadde ikke i vår villeste fantasi sett for oss at børsene skulle nå de nivåene de faktisk gjorde.

Når vi nå har sett fasiten for 2020 og de to første månedene i 2021, hva skal vi da tro om resten av året? Klok av skade er det med ydmykhet og stor grad av usikkerhet vi deler noen tanker om hva vi tror om kapitalforvaltningen for 2021.

Så langt i 2021 har vi sett at de lange amerikanske rentene har økt betydelig. I skrivende stund er den amerikanske tiåringen på 1,4 % mot 0,91 % ved årets begynnelse. Det absolutte nivået er ikke så veldig høyt, men den relative økningen er på over 50 %. Dette påvirker spesielt vekstselskapene, som prises basert på forventet fremtidig inntjening. Disse selskapene har lenge vært ansett som ekstremt høyt priset, og en forventning om oppgang i lange renter påvirker verdsettelsen negativt. Tilsvarende har de mer tradisjonelle utbytteselskapene hatt en mer positiv utvikling. En økning i oljeprisen, sammen med økte lange renter, har en positiv effekt på verdsettelsen av energiselskaper og banker. Verdsettelsen av disse selskapene er i mange tilfeller lavere enn det de fundamentale underliggende faktorene skulle tilsi.

Risikoene i aksjemarkedet er mange. Inflasjonen har vært tiltakende i det siste og utgjør helt klart en potensiell nedside. I tillegg er det uklart hvordan omleggingen til en grønnere økonomi slår ut. Noen selskaper er bedre posisjonert ift dette enn andre. Til slutt er det stor forskjell i prisingen. Selv etter en liten korreksjon i starten av 2021 er det mange vekstselskaper som er svært høyt priset. Samtidig er det også en del oppsider. Emerging markets profiterer på en svak dollar og gode vekstprognoser i en del land. De tradisjonelle verdibaserte har ikke hatt særlig god verdiutvikling den siste tiden, og en del bransjer forventes å få et oppsving så snart man føler at man har kontroll over coronapandemien.

I sum tror vi på et moderat godt år i aksjemarkedet. Diversifiseringen i porteføljen vår gjør at vi er godt posisjonert for de fleste scenarier.

I rentemarkedet har lave renter og lave kredittpåslag medført en særdeles lav løpende avkastning så langt i 2021. Markedet tror på en tidligere renteoppgang enn det sentralbankene legger til grunn i sine prognoser. Høy sparerate i mange land som følge av coronarestriksjonene kan føre til en rekyl i markedet dersom sannsynligheten for en mer normalisert livssituasjon og færre restriksjoner øker. Dermed øker også inflasjonspresset og rentene vil stige, samtidig som de statlige stimulansene vil avta. Kredittpåslagene er også på et lavt nivå, og selv om de kan falle ytterligere, vurderer vi sannsynligheten som høyere for at de øker gjennom året.

I sum tror vi ikke på noe vesentlig positivt bidrag fra renteporteføljen i 2021. Vi har imidlertid en konservativ portefølje innenfor investment grade-segmentet med kortere durasjon både på rente- og kredittsiden enn de indeksene vi sammenligner oss med. Dermed anser vi oss godt beskyttet mot eventuelle nedsider.

Eiendomssegmentet hadde et tøft første halvår i 2020, men som følge av rentenedgang og et oppsving i markedet i andre halvår endte året særdeles godt. Unntaket er hotell- og retailsegmentet, som hadde en svak utvikling i 2020 som følge av coronatiltakene. Vi er skeptiske til de økte verdivurderingene som fant sted innen utleie til næringseiendom i fjerde kvartal. Det er fremdeles usikkerhet til hvordan økte miljøkrav

og bruk økt bruk av hjemmekontor vil slå ut innen utleie til næringseiendom, og med utsikter til økte renter gjennom 2021 kan det fort bli motvind i dette markedet.

I sum tror vi på en flat verdiutvikling innen eiendomsmarkedet, og at avkastningen er lik utbytteyielden.

Totalt sett tror vi på en moderat avkastning i 2021. Sandnes kommunale pensjonskasse har imidlertid en solid kapitalbuffer, og er godt rustet til å håndtere de markedsforholdene som måtte inntreffe.

Sandnes, 24. mars 2021

Arne Oftedal
styreleder

Wenche Pedersen
styrets nestleder

Heidi Bjerga
styremedlem

Elisabeth Stene
styremedlem

Kjell Ove Karlsson
styremedlem

Ole Jacob Olsnes
styremedlem

Terje Frafjord
daglig leder

Oppsummering bærekraft 2020

Det er i ferd med å komme på plass et mer konkret rammeverk for rapportering av ulike typer informasjon knyttet til bærekraft. EU har lagt frem en handlingsplan for bærekraftig finans gjennom klassifiseringsforordningen og offentliggjøringsforordningen. Basert på dette har Finanstilsynet lagt frem forslag om en ny lov om opplysninger om bærekraft. Den hadde høringsfrist 8. januar 2021.

Sandnes kommunale pensjonskasse (SKP) har gjennom 2020 fortsatt arbeidet med å tilpasse seg det regelverket som forventes implementert i forhold til krav til informasjon om bærekraft. I tillegg har vi investert i to nye fond som vi vurderer som mer bærekraftige, og som har en lavere klimarisiko enn den resterende porteføljen.

Det må allikevel påpekes at informasjonsinnhentingen knyttet til bærekraft fremdeles bærer preg av manglende fullstendighet og nøyaktighet ettersom det er svært ulik praksis mellom foretak i ulike deler av verden når det gjelder publisering og rapportering av informasjon knyttet til bærekraft.

I denne seksjonen vil vi basert på den informasjonen som er registrert i vårt porteføljesystem Enigma gi en status på de ulike porteføljene. I tillegg vil vi si noe om hvordan vi rapporterer til styret og styrer risikoen knyttet til de tre faktorene miljø, sosiale forhold og selskapsstyring.

Status ESG-rating

ESG-ratingen er basert på data innhentet fra MSCI, og som er oppdatert per årsslutt i vårt porteføljestyringssystem. Det er ikke alle underliggende aktiva som er analysert, men det gir en pekepinn på nivået. Det er imidlertid viktig å være klar over følgende feilkilder:

- Ratingen er avhengig av analyseselskapets metodikk, i dette tilfellet MSCI
- En del selskaper i porteføljen kan ha for god ESG-rating ettersom de «passer godt» til den metodikken som er lagt til grunn
- Noen selskaper har ikke hatt fokus på ESG, og deres manglende rapportering kan medføre en dårligere rating enn de fortjener
- Ikke alle selskapene blir analysert

I tabellen under har vi oppsummert resultatene i de ulike delporteføljene. Det er ikke ESG-rating på våre eiendomsfond. Tabellen viser den totale andelen av våre aksjefond og rentefond splittet mellom Norge/Norden og globale utstedere.

ESG rating per delportefølje

Rating	Norske aksjer	Globale aksjer	Norske renter	Globale renter
AAA	14,50 %	8 %	2,8 %	2,20 %
AA	25,30 %	15,50 %	20,0 %	5,40 %
A	17,40 %	23,90 %	10,0 %	5,50 %
BBB	9,80 %	24,10 %	4,9 %	6 %
BB	4,20 %	7,60 %	5,7 %	3,40 %
B	0,10 %	3,30 %	1,5 %	1,20 %
CCC	0,00 %	0,80 %	0,0 %	0,20 %
Statsrelatert			7,2 %	42,90 %
Ikke ratet	0,70 %	1,30 %	0,0 %	0,00 %
Ikke analysert	28 %	15,2 %	47,9 %	33,20 %
Sum	100,00 %	100 %	100,00 %	100,00 %

Figur 1. ESG-rating per delportefølje per årsslutt 2020

ESG-ratingen ser på hvert selskaps rating innenfor sin sektor. Et selskap som Equinor har dermed AAA-rating fordi de vurderes blant de beste energiselskapene på ESG i sin sektor.

Status karbonavtrykk

Vi har foretatt en måling av henholdsvis karbonutslipp og karbonreserver relativt til markedet. Disse målingene er også basert på MSCI sine data på de selskapene vi har en indirekte eksponering mot via våre aksjeporteføljer.

Karbonavtrykk globale aksjefond

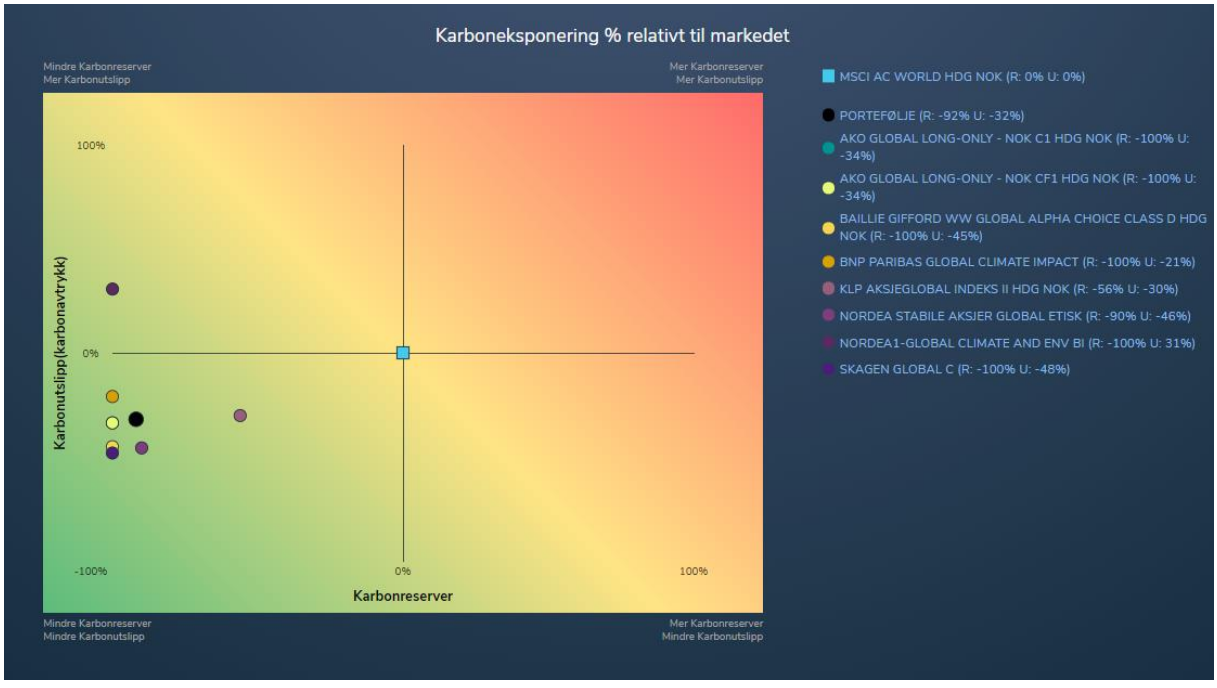

Figur 2. ESG Karboneksponering relativt til markedet – Globale aksjefond per årsslutt 2020

Som figur 2 viser, er hovedtyngden av porteføljen vår i området nederst til venstre, som betyr at de selskapene vi har eksponering mot i de globale aksjeporteføljene våre har en lavere andel karbonutslipp og en lavere andel karbonreserver enn markedet. Den horisontale aksen viser nivået på karbonreserver, mens den vertikale aksen viser nivået på karbonutslipp. Markedet utgjør nullpunktet, hvor den lyseblå firkanten ligger. Den svarte sirkelen viser gjennomsnittet for denne porteføljen, som er på 92 % lavere karbonreserver enn markedet og 32 % lavere karbonutslipp enn markedet.

Karbonavtrykk norske/nordiske aksjefond

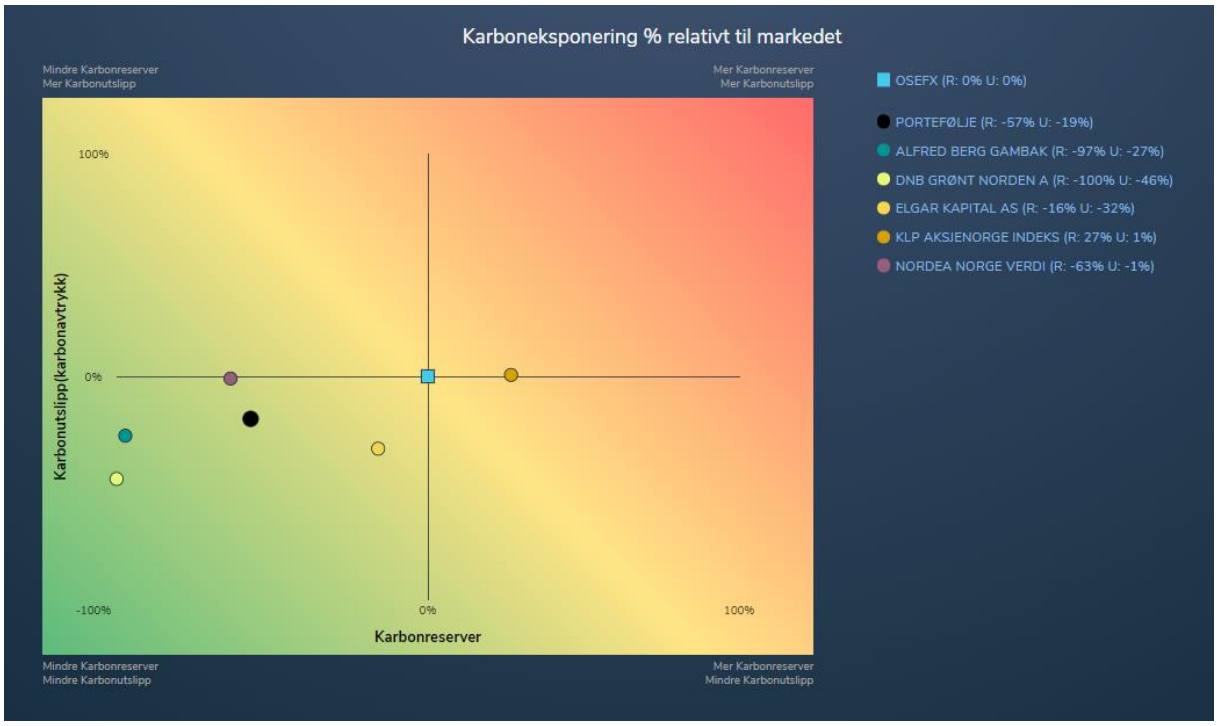

Figur 3. ESG Karboneksponering relativt til markedet – norske/nordiske aksjefond per årsslutt 2020

Tilsvarende viser figur 3 hvordan den norske/nordiske delen av våre aksjefond ligger lavere enn markedet (OSEFX) på henholdsvis karbonutslipp og karbonreserver. Gjennomsnittet i porteføljen (svart sirkel) er 57 % lavere karbonreserver enn markedet og 19 % lavere karbonutslipp enn markedet. KLP AksjeNorge Indeks er det eneste fondet som har en høyere andel karbonreserver enn markedet. Det er fordi KLP sitt indeksfond følger Oslo Børs Hovedindeks som har større eksponering i blant annet Equinor enn Oslo børs fondsindeks, som brukes som målestokk for pensjonskassen.

Ekskluderinger

Som en del av den kvartalsvise risikorapporteringen utarbeider SKP en oversikt som viser hvilke av våre underliggende aksjeutstedere som er involvert i en eller flere ekskluderingslister fra henholdsvis Statens Pensjonsfond Utland (SPU), Storebrand, KLP,

Nordea eller DNB. I vårt porteføljestyringssystem har vi til enhver tid oversikt over alle disse ekskluderingene, hvilke selskaper det gjelder, hvorfor de er ekskludert, og innenfor hvilken kategori. Forvalterne avgjør om dette er saker som medfører at de vil selge seg ut av aksjen, eller om de vurderer at det er vilje hos utsteder til å gjøre endringer og at derfor velger å beholde aksjen. Ekskluderingssakene vurderes forskjellig blant de ulike forvalterne. Storebrand sine kriterier for ekskluderinger samsvarer ikke nødvendigvis med SPU sine etc.

Aksjer SKP eier via aksjefond som enkelt forvaltere har valgt å ekskludere

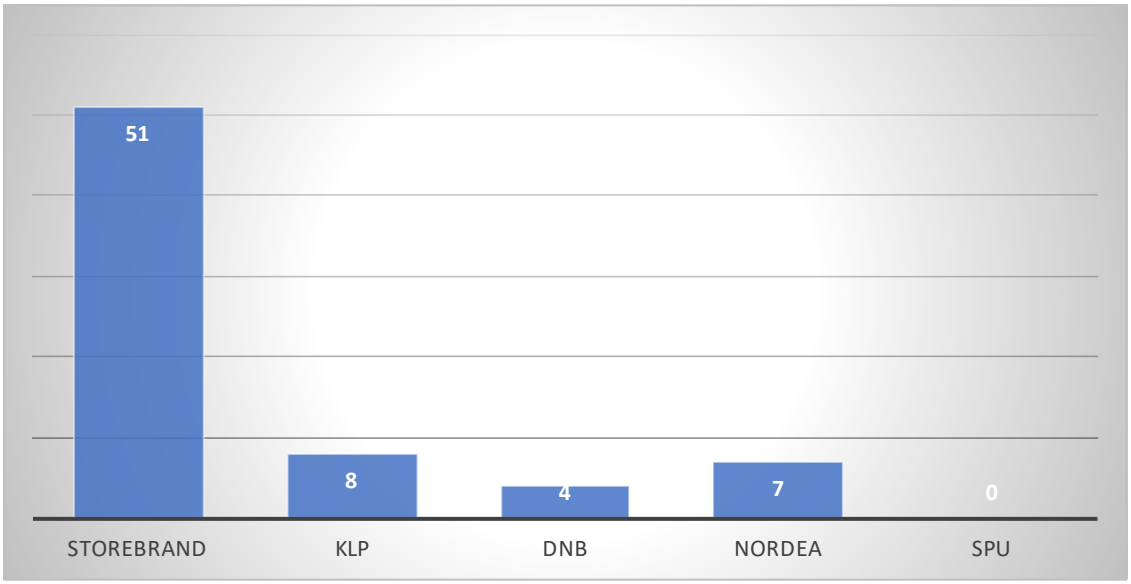

Figur 4. Kilder til ekskluderinger av selskaper mellom ulike forvaltere per årsslutt 2020

Fordeling av årsaker til ekskluderinger i vår aksjefondsportefølje

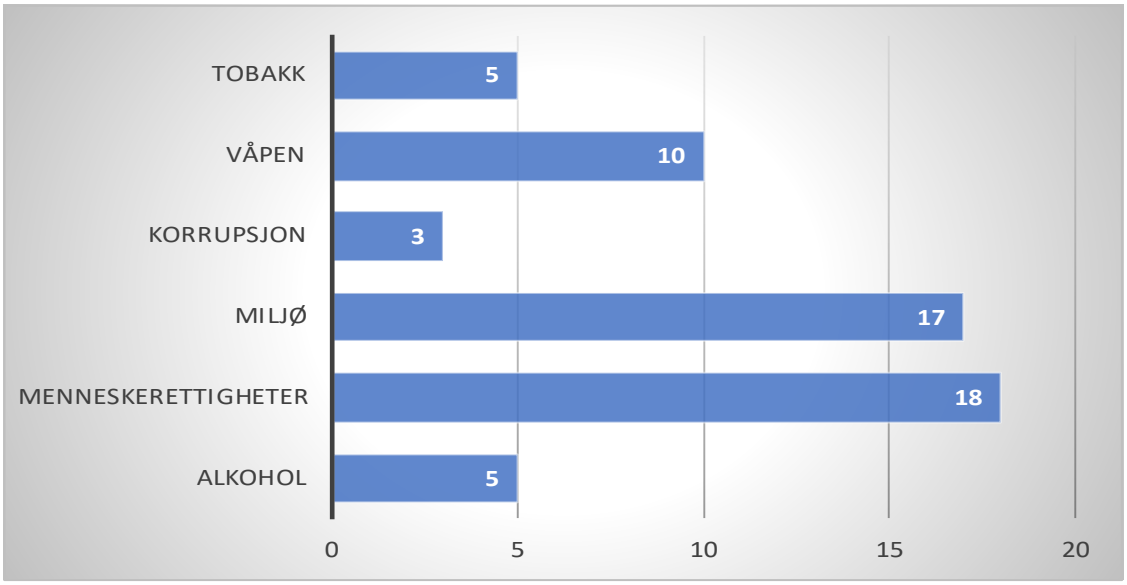

Figur 5. Årsaker til ekskluderinger av selskaper per årsslutt 2020

Bærekraft i eiendomsfondene våre

Blant våre fem eiendomsfond er det noe ulik fremgangsmåte med hensyn til bærekraftig forvaltning. Tre av fondene har klassifisert porteføljen gjennom GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmarking) sin bærekraftsundersøkelse. GRESB er en organisasjon som jobber for å fremme rapportering om bærekraft, og gir bedre mulighet for å sammenligne eiendomsforvalteres bærekraftspraksis. To av fondene jobber aktivt sammen med Grønn Bygg Allianse for å få på plass et rammeverk og målsetninger for bærekraftig forvaltning.

Videre har alle fondene en prosess for å klassifisere flere av sine bygg i porteføljen i henhold til BREEAM standarden som skal sikre en god miljøkvalitet på eiendommene.

Alle fondene har signert/besluttet å signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer.

EU-regulering

EUs handlingsplan for bærekraftig finans er svært omfattende, og vil få stor påvirkning fremover. Målsetningene er:

- Å flytte kapital til bærekraftige investeringer som driver den grønne omstillingen
- Håndtere finansiell risiko fra klimaendringer, miljøødeleggelser og sosiale forhold
- Bidra til åpenhet og langsiktighet i finansiell og økonomisk aktivitet

Dette er et pågående arbeid, som over tid vil implementeres i Norge gjennom EØS-avtalen etter hvert som det bli ferdigstilt i EU.

10. mars 2021 ble det som en del av EUs handlingsplan for bærekraftig finans innført et krav til å harmonisere opplysninger om bærekraft for forvaltere og rådgivere i finanssektoren. Dette omtales som SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Dette kravet er ikke innført i Norge enda, og er derfor ikke gjeldende for fond som markedsføres og selges kun i Norge.

Som en konsekvens av dette har nå alle våre globale fondsleverandører klassifisert sine fond i henhold til dette kravet.

Klassifisering av våre globale fond

Aksjefond	Artikkel
BNP Paribas Global Climate Impact	9
AKO Global Long-only - C1 NOK (Hdg)	6
AKO Global Long-Only NOK Class CF1	6
Baillie Gifford WW Global Alpha Choice Class D Hdg NOK	8
Nordea1 - Global Climate and Environment BI NOK	9
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	8
Skagen Global C	6

Rentefond	Artikkel
Payden Global Bond Fund Hdg NOK	8
Payden Global Short Bond Fund Hdg NOK	8
PIMCO - Mercer Short Duration Global Fund 2	6
Robeco - Mercer Short Duration Global Fund 1	8
T. Rowe Price Global Aggregate Bond Fund NOK	8

Forklaringer til hvordan klassifiseringen kan forstås

Artikkel 9

Fond som har bærekraftige investeringer som formål. Disse skal blant annet opplyse om på hvilken måte produktet lever opp til en slik karakteristikk, eventuelt ved bruk av relevante referanseindekser. Det skal også opplyses om investeringsprosessen for å nå investeringsformålet.

Artikkel 8

Fond som fremmer miljømessige eller sosiale egenskaper. Disse skal blant annet opplyse om på hvilken måte produktet lever opp til en slik karakteristikk, eventuelt ved bruk av relevante referanseindekser.

Artikkel 6

Andre fond som ikke har et tilsvarende formål som under artikkel 8 og 9. Dette er ikke nødvendigvis dårligere fond, men de har en annen tilnærming til bærekraft, og/eller de kan ha en annen tidsplan som medfører at de pr i dag ikke definerer seg under artikkel 8 eller 9.

Risikorapportering bærekraft

Bærekraft er en integrert del av SKPs risikorapportering. Dette er et område som vil videreutvikles i takt med tilgang på informasjon om porteføljen. For 2020 har det vært fokus på å rapportere om utviklingen i forhold til karbonavtrykk i porteføljen, samt utvikling og klassifisering av hendelsene i de ulike ekskluderingslistene vi har informasjon om.

Det rapporteres ift bærekraft basert på informasjon om aksje- og obligasjonsfondporteføljen.

Ingen av ekskluderingene har vært av en karakter som har medført at styret har besluttet å gjøre noen tiltak.

Andel grønne fond i porteføljen

Gjennom 2020 har SKP investert i to aksjefond som klassifiseres som «Impact fund». Dette innebærer at de har som en del av sin forvaltningsstrategi å investere i selskaper som har

positiv innvirkning på klimaet, og som vurderes å bidra positivt ift å oppnå klimamålene i Paris-avtalen.

Per årsslutt utgjør investeringene i disse to fondene 17,6 % av SKPs aksjeportefølje.

Veien videre

Pensjonskassen vil i 2021 se på hvilke nye målsetninger som bør settes for investeringene innenfor ESG og klimarisiko. For å sette meningsfulle målsetninger som kan evalueres over tid, er SKP avhengig av å ha relevant informasjon om sine investeringer. Per i dag er informasjon og sammenlignbare data om selskaper fra hele verden mangelfullt, men SKP forventer at dette er vil bedres i tråd med nye krav om rapportering fra blant annet EU.

RESULTAT

Note		**TEKNISK REGNSKAP**	**2020**	**2019**
	1.	**Premieinntekter**		
2	1.1	Forfalte premier, brutto	280 743 424	316 499 665
2	1.2	- Avgitte gjenforsikringspremier	-78 000	-78 000
2.1	1.3	Overført premiereserve/pensjonskapital mv. fra andre forsikrings-/pensjonsforetak	207 385 736	0
		Sum premieinntekter for egen regning	***488 051 159***	***316 421 665***
	2.	**Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen**		
3	2.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	51 206 077	52 819 270
12	2.4	Verdiendringer på investeringer	109 324 908	287 595 089
4	2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	193 486 786	102 136 159
		Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	***354 017 771***	***442 550 519***
3	**4.**	**Andre forsikringsrelaterte inntekter**	**625 841**	**68 077**
	5.	**Pensjoner mv.**		
	5.1	**Utbetalte pensjoner mv.**		
5	5.1.1	Brutto	-117 903 279	-90 664 933
	6.	**Endringer i kontraktsfastsatte forsikringsforpliktelser**		
	6.1	Endring i premiereserve mv.		
17	6.1.1	Endring i premiereserve mv., brutto	-67 278 120	-269 654 063
17	6.2	Endring i tilleggsavsetninger	-148 069 589	-33 705 853
12	6.3	Endring i kursreguleringsfond	-109 324 908	-287 595 089
17	6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-327 511 564	-5 643 229
2.1	6.5	Tilleggsavsetninger fra andre pensjonsforetak	-30 994 274	0
		Sum endringer i kontraktsfastsatte forpliktelser	***-683 178 455***	***-596 598 234***
	8.	**Midler tilordnet forsikringskontraktene**		
17,19	8.1	Overskudd på avkastningsresultatet	-15 500 093	-40 618 809
17,19	8.2	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-4 260 675	-12 117 265
		Sum midler tilordnet forsikringskontraktene	**-19 760 768**	**-52 736 074**
	9.	**Forsikringsrelaterte driftskostnader**		
6	9.1	Forvaltningskostnader	-1 743 496	-1 879 564
7,8	9.2	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	-10 258 334	-10 210 552
		Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	***-12 001 830***	***-12 090 116***
20	**11.**	**RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP**	**9 850 440**	**6 950 903**
		IKKE-TEKNISK REGNSKAP		
	12.	**Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen**		
3	12.2	Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3 077 114	3 150 038
12	12.4	Verdiendringer på investeringer	8 573 634	17 522 280
4	12.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	12 458 436	6 222 841
		Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	***24 109 183***	***26 895 159***
	13.	**Andre inntekter**	**173**	**0**
	14.	**Forvaltningskostnader mv. tilknyttet selskapsporteføljen**		
6	14.1	Forvaltningskostnader	-109 992	-114 516
5, 9	14.2	Andre kostnader	-260 303	-261 264
		Sum forvaltningskostnader mv. tilknyttet selskapsporteføljen	***-370 295***	***-375 780***
20	**15.**	**RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP**	**23 739 061**	**26 519 379**
	16.	**Resultat før skattekostnader**	**33 589 501**	**33 470 282**
9	**17.**	**Skattekostnader**	**-3 181 247**	**-2 303 683**
	18.	**Resultat før andre inntekter og kostnader**	**30 408 254**	**31 166 599**
	19.	**Andre inntekter og kostnader**		
	19.1	**Andre inntekter og kostnader - ikke omklassifisert til resultat**		
22	19.1.2	Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	-954 342	1 951 547
20	**20.**	**TOTALRESULTAT**	**29 453 912**	**33 118 146**

BALANSE

Note		EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	2020	2019
	2.	**Investeringer**		
	2.4	**Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi**		
10	2.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	144 593 074	116 054 023
11	2.4.2	Rentebærende verdipapirer	182 128 590	161 206 916
		Sum investeringer	***326 721 664***	***277 260 940***
	3.	**Fordringer**		
14	3.2	Andre fordringer	727 308	1 372 633
	4.	**Andre eiendeler**		
15	4.2	Kasse, bank	4 424 158	5 419 880
22	4.4	Overfinansiering egne forsikringsforpliktelser	0	749 830
		Sum andre eiendeler	**4 424 158**	**6 169 710**
		SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	**331 873 130**	**284 803 282**
		EIENDELER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN		
	6.	**Investeringer i kollektivporteføljen**		
	6.4	**Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi**		
10	6.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	2 286 227 582	1 915 863 617
11	6.4.2	Rentebærende verdipapirer	2 726 119 150	2 459 814 049
14	6.4.3	Utlån og fordringer	10 776 019	20 785 300
15	6.4.5	Andre finansielle eiendeler	65 549 646	82 071 346
		SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	**5 088 672 397**	**4 478 534 312**
		SUM EIENDELER	**5 420 545 527**	**4 763 337 594**
		EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		
16	**10.**	**Innskutt egenkapital**	**187 463 291**	**163 423 000**
	11.	**Opptjent egenkapital**		
16	11.1	Risikoutjevningsfond	56 100 257	48 758 073
16	11.2	Annen opptjent egenkapital	132 401 268	110 289 540
		Sum opptjent egenkapital	***188 501 525***	***159 047 613***
	13.	**Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser**		
17	13.1	Premiereserve mv.	3 228 619 872	3 163 552 672
17	13.2	Tilleggsavsetninger	369 314 275	190 250 412
12,17	13.3	Kursreguleringsfond	844 906 171	735 581 263
17	13.4	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	589 731 822	340 391 892
		Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	***5 032 572 140***	***4 429 776 239***
	15.	**Avsetninger for forpliktelser**		
22	15.1	Pensjonsforpliktelser o.l.	204 512	0
	15.2	**Forpliktelser ved skatt**		
9	15.2.1	Forpliktelser ved periodeskatt	3 875 979	3 240 128
9	15.2.2	Forpliktelser ved utsatt skatt	2 765 719	3 457 148
9	15.3	Andre avsetninger for forpliktelser	258 886	242 343
		Sum avsetninger for forpliktelser	***7 105 096***	***6 939 619***
	16.	**Forpliktelser**		
18	16.3	Andre forpliktelser	4 321 208	3 613 251
18	**17.**	**Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter**	**582 267**	**537 872**
		SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	**5 420 545 527**	**4 763 337 594**

Sandnes, 24. mars 2021

Arne Oftedal
styreleder

Wenche Pedersen
styrets nestleder

Heidi Bjerga
styremedlem

Elisabeth Stene
styremedlem

Kjell Ove Karlsson
styremedlem

Terje Frafjord
daglig leder

Ole Jacob Olsnes
styremedlem

Noter - Innholdsfortegnelse

	Side
Note 1.1 - Vesentlige regnskapsprinsipper	26
Note 1.2 - Forsikringsmessige avsetninger og skatt	26
Note 1.3 - Medlemmer	27
Note 1.4 - Risikostyring	28
Note 1.5 - Fordeling kollektiv- og selskapsportefølje	30
Note 2 - Forfalte premier	31
Note 2.1 - Flytting av pensjonsordninger	31
Note 3 - Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	31
Note 4 - Realisert gevinst og tap på investeringer	31
Note 5 - Utbetalt pensjon	30
Note 6 - Forvaltningskostnader	30
Note 7 - Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	30
Note 8 - Lønn til daglig leder og styremedlemmer	33
Note 9 - Skatt	34
Note 10 - Aksjer og andeler (aksje- og eiendomsfond)	35
Note 11 - Rentebærende verdipapirer	36
Note 12 - Urealiserte gevinster og kursreguleringsfond	36
Note 13 - Kategorisering av finansielle instrumenter målt til virkelig verdi	37
Note 14 - Utlån og fordringer - Virkelig verdi	37
Note 15 - Andre finansielle eiendeler/kasse, bank	37
Note 16 - Egenkapital	38
Note 17 - Forsikringsmessige forpliktelser	39
Note 18 - Andre forpliktelser/påløpte kostnader	40
Note 19 - Resultatanalyse teknisk regnskap	40
Note 20 - Totalresultat overført til egenkapital	41
Note 21 - Kapitalavkastning	41
Note 22 - Pensjonsforpliktelser egne ansatte	41
Oppstilling av endringer i egenkapital	41
Kontantstrømoppstilling	42

NOTER TIL REGNSKAPET 2020

(alle beløp i hele 1000)

Note 1.1 - Vesentlige regnskapsprinsipper

Felles forvaltning
Pensjonskassen har felles forvaltning av midlene i kollektiv- og selskapsporteføljen. Fordelingen skjer prosentvis etter forholdet mellom egenkapital og forsikringstekniske avsetninger. Se note 1.5.

Finansielle eiendeler
Finansielle eiendeler innenfor virkeområdet til IAS 39 klassifiseres i følgende kategorier:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
Finansielle eiendeler som i første rekke holdes med formål å selge, som inngår i en portefølje av identifiserte instrumenter som er styrt sammen og hvor det beviselig er spor av kortsiktig gevinstrealisering.

- Utlån og fordringer
Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer, som ikke er notert i et aktivt marked.

- Andre finansielle eiendelser
Finansielle eiendeler som ikke faller inn i noen av kategoriene ovenfor.

Prinsipper for regnskapsføring
Alle SKPs investeringer er bokført til virkelig verdi. Verdien fastsettes på grunnlag av en markedsvurdering pr. 31.12. uten fradrag for salgskostnader. Endringer i virkelig verdi vises i resultatpostene 2.4 og 12.4: "Verdiendringer på investeringer".

Note 1.2 - Forsikringsmessige avsetninger og skatt

Premiereserve, herunder administrasjonsreserve og annen IBNR-avsetning. Balanse 13.1, resultat 6.1.1.
Premiereserven er aktuarberegnet, og utgjør forsikringsteknisk kontantverdi av pensjonsrettigheter opptjent på beregnings-tidspunktet.

Administrasjonsreserven skal dekke fremtidige administrasjonskostnader for fratrådte medlemmer med rettigheter hvis pensjonskassen blir satt under avvikling. Den kan ikke reduseres på annen måte enn ved å dekke årets administrasjons-kostnader knyttet til løpende pensjonsutbetalinger.

IBNR-avsetning står for "Incurred but not reported". Årets premie må dekke mulige erstatninger som rapporteres og utbetales først flere år fram i tid. Det kan i noen tilfeller være snakk om senskader som blir kjent først mange år etter skaden oppstod.

Tilleggsavsetninger. Balanse 13.2, resultat 6.2.
For å sikre soliditeten, kan pensjonskassen foreta tilleggsavsetninger, som har som formål å dekke et evt. negativt rente-resultat begrenset oppad til størrelsen på årets garanterte rente på premiereserven. Maks tilleggsavsetninger pr virksomhet er begrenset til 12 % av virksomhetens andel av premiereserven.

Premiefond. Balanse 13.4, resultat 6.4.
Premiefondet er akkumulert ved overskudd tidligere år, og kan brukes til å dekke framtidige premier. En eventuell avgjørelse om bruk av premiefondet gjøres i samarbeid med arbeidsgiver.

Risikoutjevningsfond. Balanse 11.1, ingen resultatpost, da avsetning tas av resultat teknisk regnskap.
Risikoutjevningsfondet skal absorbere svingninger i resultatet av forsikringsvirksomheten over tid. Resultatet innenfor nærmere bestemte grenser kan følgelig salderes mot fondet. Det kan også benyttes til delvis finansiering av økte avsetninger som følge av at pensjonskassens beregningsgrunnlag tilpasses pensjonistenes økte og økende levealder.

Skatt
Pensjonskasser skattlegges etter samme regelverk som gjensidige livsforsikringsselskaper. Skattekostnad består av betalbar inntekts- og formueskatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel bokføres når det er sannsynlig at pensjonskassen vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å benytte skattefordelen. Pensjonskassen bokfører tidligere ikke bokført utsatt skattefordel i den grad at det har blitt sannsynlig at den utsatte skattefordelen kan benyttes. Tilsvarende vil pensjonskassen redusere utsatt skattefordel i den grad det ikke lenger anses som sannsynlig at den utsatte skattefordelen kan benyttes. Sats for formueskatt er 0,15 % av ligningsmessig nettoformue. Utsatt skatt og utsatt skattefordel oppføres til nominell verdi i balansen.

Note 1.3 - Medlemmer

Pensjonsforpliktelser
Kommunale pensjonsordninger er tariffestet, og vedtektene står i sentral generell særavtale om pensjonsordninger (SGS 2020). Med pensjonsreformen i 2011 ble opptjeningen av folketrygdens alderspensjon lagt om, og det ble vedtatt en gradvis innføring av ny opptjeningsmodell over en periode på 10 år, fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet.

Offentlig tjenestepensjon (bruttomodell) samordnes med folketrygdens alderspensjon ved å beregne et fradrag for folketrygdens utbetalinger. Summen av disse skal ved full opptjening utgjøre 66 % av sluttlønn før levealdersjustering. Fra og med 1.1.20 startet ny opptjeningsmodell for offentlig tjenestepensjon for de som er født i 1963 eller senere. Mange av disse har også opptjening i den gamle bruttomodellen. Disse rettighetene blir omregnet til en oppsatt rettighet pr. 31.12.19.

Den nye modellen, som er en påslagsmodell, komplementerer den nye opptjeningsmodellen som ble innført i Folketrygden i 2011. Alderspensjonen skal tjenes opp med en grunnsats på 5,7 % av pensjonsgrunnlaget mellom 0-12 G, og en tilleggssats på 18,1 % mellom 7,1 og 12 G. Beregning og utbetaling av ny offentlig tjenestepensjon er helt uavhengig av utbetalt alderspensjon fra folketrygden. Alle år med pensjonsgivende inntekt skal gi pensjonspoeng frem til fylte 75 år. Offentlige pensjoner reguleres årlig med lønnsveksten minus 0,75. Medlemspremien er tariffestet til 2 % av pensjonsgrunnlaget.

Ansatte i følgende enheter har pensjonsordning i pensjonskassen:*
Sandnes kommune (m/folkevalgte)
Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS
Sandnes Havn KF
Sandnes tomteselskap KF
Sandnes kommunale pensjonskasse

* Fra og med 1.1.2020 er Sandnes kunst- og kulturhus, Sandnes Eiendomsselskap og Sandnes Parkering innfusjonert i Sandnes kommune.

	2020	2019	2018	2017	2016
Aktive/fratrådte medlemmer					
Aktive	5 673	5 218	4 760	4 448	4 947
Fratrådte med rettighet	2 642	2 397	2 239	2 299	1 984
Fratrådte uten rettighet	8 777	8 241	7 629	7 695	6 973
Sum aktive/fratrådte medlemmer	**17 092**	**15 856**	**14 628**	**14 442**	**13 904**
Pensjonister					
Alder	1 472	1 345	1 207	1 015	942
AFP/tidlig pensjon	216	144	162	114	109
Ektefelle	194	174	170	142	142
Barn	23	23	23	15	17
Uføre	747	670	609	502	463
Sum pensjonister	**2 652**	**2 356**	**2 171**	**1 788**	**1 673**

Note 1.4 - Risikostyring

SKP har vedtatt retningslinjer for kapitalforvaltningen og en investeringsstrategi som gir regler for hvordan midlene skal forvaltes og hvilket risikonivå som er akseptabelt. Med risiko menes sannsynligheten for verdisvingninger i pensjonskassens eiendeler. For å sikre høyest mulig avkastning i forhold til valgte risikonivå, er porteføljen bygget opp med følgende investeringsramme:

Aktivaklasse	**Vedtatt vekting**	**Faktisk vekting**	**Avvik**
Aksjefond - nordiske aksjer	5,0 %	5,8 %	0,8 %
Aksjefond - utenlandske aksjer	28,0 %	27,7 %	-0,3 %
Eiendomsfond	12,0 %	11,4 %	-0,6 %
Obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner	22,0 %	21,3 %	-0,7 %
Obligasjonsfond - Utenlandske obligasjoner	29,0 %	29,0 %	0,0 %
Pengemarkedsfond/bankinnskudd	4,0 %	4,7 %	0,7 %
Fordringer	0,0 %	0,2 %	0,2 %
Sum	**100,0 %**	**100,0 %**	

Oversikten framlegges månedlig for styret, og avvik pr 31.12. er vedtatt akseptable.

Vi har avtale med Grieg Investor AS om uavhengig overvåking og rapportering av kapitalforvaltningen iht kapitalforvaltningsforskriften. Kvartalsvis produseres en risikorapport iht Finansilsynets krav, som framlegges for styret.

Følgende typer av risiko finnes:

- Kredittrisiko
Defineres som usikkerheten hvorvidt en utsteder av et verdipapir ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser.

Styret har i tråd med Kapitalforvaltningsforskriften satt grenser for høyeste enkeltengasjement mot en utsteder. Ved investeringer vurderes også forvalternes kredittvurderingssystem, slik at investeringenes risiko holdes innenfor fastsatte rammer.

SKPs andeler i obligasjonsfond gjennomlyses av Grieg Investor. Følgende tall er hentet fra Finanstilsynets skjema for beregning av solvenskapitaldekning:

	2020		**2019**	
Rating	Markedsverdi	Durasjon	Markedsverdi	Durasjon
AAA	206 068	4,58	153 685	4,38
AA	259 346	3,38	153 558	4,10
A	447 110	3,51	336 891	4,33
BBB	721 912	4,12	532 574	4,37
BB	19 245	3,82	12 342	2,79
B	2 175	5,66	1 445	2,10
Ikke ratet	457 441	2,99	940 546	3,29
Obligasjoner med fortrinnsrett AAA	210 404	5,20	133 760	5,65
Obligasjoner med fortrinnsrett AA	31 206	3,74	34 765	3,69

Vår bank, DNB, har kredittrating AA.

- Likviditetsrisiko
Defineres som risikoen for at det ikke er tilstrekkelige likvider til å dekke løpende driftskostnader uten at det oppstår vesentlige ekstra omkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres eller i form av ugunstige finansieringsvilkår.

Iht SKPs likviditetsstrategi skal vi ha likviditet (bankbeholdning + pengemarkedsfond) til å dekke 18 måneders utbetalinger. Det har ikke vært brudd på dette i 2020.

Innestående på bankkonto (se note 15) er 70 mill, som er nok til minst å dekke de neste tre måneders pensjonsutbetalinger iht strategien. En solid bankbeholdning og en likvid portefølje dekker krav om likviditetsreserve.

- Markedsrisiko og forenklet solvenskapitaldekning
Defineres som risikoen for tap pga endringer i markedsverdier på investeringene.

Regneark for beregning av forenklet solvenskapitaldekning viser følgende tall, der markedsrisiko utgjør den høyeste risikoen:

	2020	2019
A.1 Kapitalkrav for markedsrisiko	1 005 505	866 487
A.2 Kapitalkrav for livsforsikringsrisiko	178 696	282 865
A.4 Kapitalkrav for motpartsrisiko	6 121	23 510
A.5 Reduksjon A.1-A.4 pga korrelasjon	-124 266	-189 284
A.7 Kapitalkrav for operasjonell risiko	21 731	18 268
A.8 Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt	-163 168	-150 277
A.9 Samlet solvenskapitalkrav	**924 619**	**851 569**
N.4 Egenkapital inkludert risikoutjevningsfond	375 964	322 471
N.9 Justerte avsetninger ved overgang til markedsverdi	58 633	248 514
N.23 Tilleggsavsetninger	369 314	190 250
N.24 Kursreguleringsfond	844 906	735 581
N.27 Korreksjon beste estimat død/uførhet	22 497	19 199
A.10 Ansvarlig kapital	**1 671 314**	**1 516 015**
A.11 Overskudd av ansvarlig kapital	**746 695**	**664 446**
A.12 Solvenskapitaldekning	**181 %**	**178 %**

Solvensmargin

	2020	2019
Solvensmarginkapital		
Kjernekapital - Balansepost 10	187 463	163 423
Ansvarlig kapital opptjent (i balansepost 11.2 - se note 16)	86 954	73 416
50 % av risikoutjevningsfond	28 050	24 379
50 % av tilleggsavsetninger	184 657	95 125
Sum solvensmarginkapital	**487 124**	**356 343**
Aktuarberegnet minstekrav til solvensmargin	**161 733**	**145 148**
Solvensmarginkapital i % av minstekrav til solvensmargin	**301,2 %**	**245,5 %**

Note 1.5 - Fordeling kollektiv- og selskapsportefølje

Grunnlag for resultatføring av finansinntekter og forvaltningskostnader

Fordelingsnøkkelen er beregnet på bakgrunn av regnskapstall pr 1.1. Den endres i løpet av året ved innbetaling av egenkapital.

	31.12.2020	**31.12.2019**
Sum egenkapital og forsikringsforpliktelser pr 1.1. (balanse 10, 11 og 13)	4 977 004	4 060 666
Kollektivporteføljen består av:		
11.1 Risikoutjevningsfond pr 1.1.	48 758	46 681
13. Sum forsikringsforpliktelser pr 1.1.	4 429 776	3 780 790
Innskutt kapital pga flytting av pensjonsordninger	197 260	0
Sum kollektivportefølje	4 675 794	3 827 471
Selskapsporteføljen består av:		
10. Ansvarlig kapital, pr 1.1.	187 463	148 423
11.2 Ansvarlig kapital, opptjent pr 1.1.	110 290	79 249
15.1 Pensjonsforpliktelser o.l.	0	1 202
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	3 457	4 321
Sum selskapsportefølje	301 210	233 195
Andel kollektivportefølje av sum egenkapital og forsikringsforpliktelser pr 31.12.	**93,95 %**	**94,26 %**
Andel selskapsportefølje pr 31.12.	**6,05 %**	**5,74 %**

Grunnlag for balanseføring av urealiserte verdier

Forsikringsvirksomhetslovens § 3-21: "Kursreguleringsfondet skal tilsvare summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen". Verdiendringer i balansen fordeles derfor slik at de til sammen tilsvarer kursreguleringsfondet. Regnestykket blir da:

Sum urealisert gevinst pr 31.12.	890 354	772 455
Kursreguleringsfond pr 31.12.	844 906	735 581
Kursreguleringsfond i % av urealisert gevist (kollektivportefølje, balanse 6.4.1/2/4)	**94,90 %**	**95,23 %**
Andel selskapsportefølje (balanse 2.4.1/2/4)	**5,10 %**	**4,77 %**

Grunnlag for balanseføring andre poster

Forsikringsvirksomhetslovens § 3-11.2: "Eiendeler som motsvarer forsikringskapital knyttet til foretakets kontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser skal inngå i kollektivporteføljen". 5. ledd: "Eiendeler som ikke inngår i kollektivporteføljen eller investeringsvalgporteføljen, skal inngå i selskapsporteføljen". Regnestykket blir da:

Eiendeler pr 31.12.:	5 420 546	4 763 338
- Urealisert gevinst, fordelt etter egen sats	-890 354	-772 455
- Andre eiendeler, balansepost 4.4 - alt til selskapsporteføljen	0	-750
= Eiendeler som skal fordeles	4 530 192	3 990 133
Fors.forpliktelser - kursreg.fond + risikoutj.fond pr 31.12 (andel kollektivportefølje)	4 243 766	3 742 953
Netto fors.forpliktelser i % av eiendeler som skal fordeles (andel kollektivportefølje)	**93,68 %**	**93,81 %**
Andel selskapsportefølje	**6,32 %**	**6,19 %**

Note 2 - Forfalte premier

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesats i pensjonsordningen etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar.

	2020	2019
8,02 % årspremie (2019: 7,65 %)	153 759	137 054
Tilskudd til ikke forsikringsbare ytelser	24 924	18 999
2 % medlemspremie	38 344	35 831
AFP for 65-66 åringer*	22 717	13 609
Reguleringspremie**	40 000	108 000
Rentegarantipremie	1 000	3 000
Frivillig premie	0	6
Sum forfalt premie - Resultatpost 1.1	**280 743**	**316 500**
Reassuranse/katastrofeforsikring - IBS Ltd. - Resultatpost 1.2	-78	-78

* SKP utbetaler også AFP for 62-64-åringer på vegne av kommunen, men dette er ikke en del av tjenestepensjonsordningen. Sandnes kommune sin refusjon av utbetalt AFP 62-64 kr 17 970 673,-/15 526 271,- påvirker ikke resultatet.

** Inkluderer fratrådte medlemmer med rettighet fra Rogaland brann og redning IKS

Note 2.1 - Flytting av pensjonsordninger

Overføring fra KLP pga sammenslåing med Forsand kommune fra og med 2020. Se også årsraporten side 9.

	2020	2019
Overført premiereserve fra andre	174 181	0
Overført premiefond fra andre	2 211	0
Overført tilleggsavsetninger fra andre (herav kursreserve år 2020 kr 20 300')	30 994	0
Sum overf. premiereserve/pensjonskapital mv. fra andre - Resultatpost 1.3	**207 386**	**0**

Note 3 - Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler

	2020	2019
Renteinntekter og utbytte		
Renter obligasjonsfond, obligasjoner og ansvarlige lån	24 163	27 419
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar aksjefond	5 655	4 085
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar obligasjonsfond	3 317	2 173
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar eiendomsfond	19 291	21 011
Renter bankinnskudd plasseringskonto	0	164
Renter bankinnskudd drift, forvaltning og skattetrekk (resultatpost 2.2 og 4)	1 973	1 185
Mottatte renter refundert/overført pensjon fra Forsand (resultatpost 4)	510	0
Sum renteinntekter og utbytte	**54 909**	**56 037**
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 2.2	51 206	52 819
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 4	626	68
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 12.2	3 077	3 150

Note 4 - Realisert gevinst og tap på investeringer

	2020			2019		
	Gevinst	**Tap**	**Netto**	**Gevinst**	**Tap**	**Netto**
Aksjefond	198 001	0	198 001	108 172	0	108 172
Obligasjonsfond	8 680	643	8 036	5 855	5 669	187
Eiendomsfond	-92	0	-92	0	0	0
Sum	**206 588**	**643**	**205 945**	**114 028**	**5 669**	**108 359**
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 2.5			193 487			102 136
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 12.5			12 458			6 223

Note 5 - Utbetalt pensjon

	2020	2019
Direkte utbetalte pensjoner		
Alderspensjon	74 357	64 935
AFP for 65-66-åringer*	22 300	14 779
Uførepensjon	23 271	21 971
Ektefellepensjon	5 910	5 301
Barnepensjon	755	458
Sum direkte utbetalte pensjoner	**126 593**	**107 444**
Utbetalt refusjon til andre pensjonskasser iht overføringsavtalen	13 334	10 011
Mottatt refusjon fra andre pensjonskasser iht overføringsavtalen	-22 023	-26 790
Netto utbetalte pensjoner - Resultatpost 5.1	**117 903**	**90 665**

*Utbetalt AFP 62-64 år kr 17 970 673,-/15 526 271,- påvirker ikke resultatet. Se også note 2.

Note 6 - Forvaltningskostnader

	2020	2019
Investeringsrådgiving og rapportering (Grieg Investor AS)	1 536	1 283
Direkte innbetalte forvaltningsgebyr	316	690
Oppgjørsgebyr og diverse kostnader	1	21
Sum forvaltningskostnader	**1 853**	**1 994**
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 9.1	1 743	1 880
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 14.1	110	115

Note 7 - Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader

	2020	2019
Nærstående part: Sandnes Eiendomsselskap KF: Husleie	0	14
Nærstående part: Sandnes kommune: IKT/fasttelefoni/porto	161	148
Nærstående part: Sandnes kommune: Lønn/HMS/kantine/resepsjon	0	2
Lønn, styrehonorar og andre personalkostn. 7 ansatte	6 396	6 100
Revisjonskostnader - lovpålagt revisjon	138	125
Revisjonskostnader - annen bistand fra revisor	30	6
Aktuarkostnader	758	722
Andre administrasjonskostnader	2 776	3 095
Sum adm.kostnader - Resultatpost 9.2 (100 % til kollektivporteføljen)	**10 258**	**10 211**

Note 8 - Lønn til daglig leder og styremedlemmer

Ytelser til daglig leder Terje Frafjord - I resultatpost 9.2	
Lønn	1 182
Telefon/bredbånd/avis	12
Kjøre- og reisegodtgjørelse	2
Sum	**1 197**

Ytelser til styremedlemmer - I resultatpost 9.2	
Styreleder Arne Oftedal (herunder kr 13,6' i tapt arbeidsfortjeneste og kr 8,4' i fri avis)	123
Nestleder Wenche Pedersen (herunder kr 8,4' i fri avis)	74
Styremedlem Heidi Bjerga (herunder kr 8,4' i fri avis)	64
Styremedlem Elisabeth Stene	56
Styremedlem Ole Jacob Olsnes	56
Styremedlem Kjell Ove Karlsson	56
Varamedlem Signe E Joachimsen	2
Varamedlem Elin S Andersen	2
Varamedlem Lisa R Hillier	2
Fratrådt styremedlem Cathrine Hauff	2
Fratrådt styremedlem Katrine A Stokka	2
Sum ytelser til styremedlemmer	**439**

Det er ikke gitt lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser til daglig leder og styremedlemmer.

Note 9 - Skatt

Risikoutjevningsfondet vil være skattepliktig ved opphør av virksomheten. Da det ikke foreligger slike planer, anses nåverdien av utsatt skatt av risikoutjevningsfondet å være uvesentlig, og det er således ikke avsatt for utsatt skatt på dette.

	2020	2019
Beregning av utsatt skatt		
Gevinst- og tapskonto pr 1.1.	13 829	17 286
Inntektsført 20 % i år	2 766	3 457
Gevinst- og tapskonto pr 31.12. Grunnlag for utsatt skatt	11 063	13 829
Utsatt skatt, 25 %	**2 766**	**3 457**
Bokført utsatt skatt pr 1.1.	3 457	4 321
Bokført endring i utsatt skatt i år	**-691**	**-864**

Beregning av inntektsskatt*		
1: Resultat av teknisk regnskap (post 11)	**9 850**	**6 951**
Resultat ikke-teknisk regnskap (post 15)	23 739	26 519
Post 12.4: Verdiendringer. Tilbakeført pga ikke skattepliktig inntekt.	-8 574	-17 522
Post 12.2/12.5: Tilbakef. innt. aksje-/eiend.fond. Kun 3 % av utb. er sk.pl.	-13 456	259
Post 14.2: Tilbakeført ikke fradragsberettigede kostnader	258	-7 653
3 % av utbytte aksjefond og eiendomsfond	33	7
Skattemessig overskudd eiendomsfond	887	929
2: Skattepliktig resultat av ikke-teknisk regnskap	**2 888**	**2 539**
3: Inntektsført 20 % av gevinst- og tapskonto (midlertidige forskjeller)	**2 766**	**3 457**
Grunnlag for beregning av inntektsskatt (1+2+3)	**15 504**	**12 947**
Beregnet inntektsskatt (25 %)	**3 876**	**3 237**
Sum beregnet skatt i år (utsatt skatt + bokført inntektsskatt)	**3 185**	**2 376**
For mye (-)/for lite (+) avsatt periodeskatt tidligere år	-3	-72
Skattekostnad - Resultatpost 17	**3 181**	**2 304**

Beregning av formuesskatt		
Eiendeler iht balansen	5 420 546	4 763 338
Korrigerte verdier eiendomsfond iht ligningsoppgaver	-134 091	-111 998
Gjeld (ikke inkludert skyldig inntekts-, formues- og utsatt skatt)	-5 093 780	-4 482 685
Verdsettingsrabatt - netto	-20 927	-17 404
Grunnlag for beregning av formuesskatt	**171 747**	**151 250**
Beregnet formuesskatt (0,15 %)	**258**	**227**
Bokført formuesskatt - Balansepost 15.3	259	242
For mye (-)/for lite (+) avsatt formuesskatt tidligere år	-15	2
Formueskatt i resultatregnskapet - Inngår i resultatpost 14.2	**243**	**244**

I regnskapet er det brukt estimerte tall for 2020 pga at regnskap avsluttes før alle ligningsoppgavene er mottatt.
Tall for 2019 er iht ligningsdata, og har små differanser ift skattenoten fra i fjor.

***Beregning av inntektsskatt fordelt på inntektstype**	**2020**	**2019**
Administrasjonsresultat	1 508	1 874
Rentegarantipremie	1 000	3 000
Avsatt til risikoutjevningsfond	7 342	2 077
Renter obligasjonsfond, obligasjoner og ansvarlige lån	1 391	1 584
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar aksjefond (kun skattepl. med 3 %)	10	7
Utbytte, rabatt forvaltningshonorar og salgsgevinst obligasjonsfond	688	135
Skattemessig overskudd eiendomsfond	910	929
Forvaltningskostnader, fradragsberettigede	-112	-116
Inntektsført 20 % av gevinst- og tapskonto (midlertidige forskjeller)	2 766	3 457
Grunnlag for beregning av inntektsskatt	**15 504**	**12 947**
Beregnet inntektsskatt (25 %)	**3 876**	**3 237**

Note 10 - Aksjer og andeler (aksje- og eiendomsfond)

	Bokført verdi	Herav urealisert	Avkastning i år	Avkastning i år i %
Aksjefond - Nordiske aksjer				
Alfred Berg Gambak	99 222	48 758	16 880	20,24 %
Danske Inv. Norske Aksjer Inst. II	0	0	-10 772	-32,87 %
DNB Grønt Norden A	61 793	11 793	11 916	41,53 %
Elgar Kapital AS (alternativt investeringsfond)	15 210	212	212	51,61 %
KLP AksjeNorge Indeks	58 638	8 638	8 654	30,02 %
Nordea Norge Verdi	77 168	33 043	5 179	7,15 %
Sum aksjefond - Nordiske aksjer	**312 032**	**102 444**	**32 068**	**13,01 %**
Aksjefond - Internasjonale aksjer (* = valutasikret)				
AKO Global Long Only C1*	137 745	27 745	27 745	28,30 %
AKO Global Long Only CF1*	85 462	25 462	5 661	7,09 %
Baillie Gifford*	286 648	146 881	73 321	26,13 %
BNP Paribas Global Climate Impact	198 992	48 992	49 313	64,23 %
Holberg Rurik	0	0	2 097	62,28 %
KLP Aksjeglobal indeks II*	251 767	133 006	19 666	6,89 %
Nordea 1 - Global Climate & Environment	122 107	22 107	22 107	50,40 %
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	201 362	74 648	-802	-0,42 %
Quoniam MinRisk*	0	0	-23 019	-36,91 %
Skagen Global C	215 938	102 833	28 718	11,28 %
Sum aksjefond - Internasjonale aksjer	**1 500 022**	**581 673**	**204 807**	**14,86 %**
Sum aksjefond	**1 812 054**	**684 117**	**236 876**	**14,58 %**
Eiendomsfond				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS	210 733	28 518	16 931	11,09 %
DNB Scandinavian PropFund 4 KS og IS/AS	124 078	16 857	7 755	6,39 %
Pareto Eiendomsfellesskap AS/IS	9 053	19	19	3,83 %
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	131 683	9 738	9 751	7,69 %
Union Core Real Estate Fund IS/AS	143 220	7 605	0	7,83 %
Sum eiendomsfond	**618 767**	**62 736**	**34 455**	**8,47 %**

Sum aksje- og eiendomsfond	**2 430 821**	**746 853**
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.1	2 286 228	
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 2.4.1	144 593	

Aksjerisiko inkludert alternative investeringer sikres ved at man foretar diversifiserte investeringer både mht regioneksponering og sektoreksponering. Aksjeporteføljen består kun av aksjefond, som samlet sett gir en god global diversifisering. Fondene består i hovedsak av børsnoterte aksjer.

Note 11 - Rentebærende verdipapirer

Obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner	Bokført verdi	Herav urealisert	Avkastning i år	Avkastning i år i %
Alfred Berg Nordic IG INST	141 870	7 470	-385	2,55 %
Alfred Berg Obligasjon	169 117	4 310	1 681	5,07 %
DNB Kredittobligasjon	283 448	4 497	8 881	5,23 %
DNB Nordic Investment Grade	248 240	9 455	0	2,27 %
DNB Obligasjon (III)	204 918	4 710	5 186	4,81 %
KLP Obligasjon 3 år	0	0	-146	1,24 %
Nordea FRN Kreditt	106 680	411	1 530	1,99 %
Sum obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner	**1 154 272**	**30 853**	**16 746**	**3,83 %**
Obligasjonsfond - Internasjonale obligasjoner				
DNB Global Credit	0	0	4 768	4,83 %
DNB Global High Grade	162 139	515	892	7,28 %
Nordea1 - European Covered Bond NOK	211 543	11 543	207	4,59 %
Payden Global Bond Fund NOK	268 925	28 586	182	5,54 %
Payden Global Short Bond Fund NOK	106 696	1 859	74	1,10 %
Mercer Short Duration Global Fund 2 - Pimco	357 355	31 125	246	2,81 %
Mercer Short Duration Global Fund 1 - Robeco	313 202	37 754	61	2,52 %
T. Rowe Price Global Aggregate Bond Fund NOK	151 438	1 438	0	5,01 %
Sum obligasjonsfond - Internasjonale obligasjoner	**1 571 299**	**112 821**	**6 429**	**3,65 %**
Sum obligasjonsfond	**2 725 572**	**143 674**	**23 175**	**3,73 %**
Pengemarkedsfond				
Holberg Likviditet	152 503	161	1 022	1,34 %
KLP Pengemarked	30 174	-335	346	0,62 %
Nordea Kort Obligasjon III	0	0	846	1,43 %
Sum pengemarkedsfond	**182 676**	**-173**	**2 214**	**1,36 %**
Sum obligasjons- og pengemarkedsfond	**2 908 248**	**143 501**		
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.2	2 726 119			
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 2.4.2	182 129			

Note 12 - Urealiserte gevinster og kursreguleringsfond

	2020			2019		
	Ansk.kost	Virkelig verdi	Urealisert gevinst	Ansk.kost	Virkelig verdi	Urealisert gevinst
Aksjefond	1 127 937	1 812 054	684 117	918 935	1 569 700	650 766
Obligasjonsfond	2 764 747	2 908 248	143 501	2 539 448	2 621 021	81 573
Eiendomsfond	556 031	618 767	62 736	422 101	462 217	40 117
Sum	**4 448 715**	**5 339 068**	**890 354**	**3 880 483**	**4 652 939**	**772 455**
Andel kollektivporteføljen (kursreg.fond) - Balansepost 13.			844 906			735 581
Andel selskapsporteføljen - Inngår i balansepost 11.2			45 448			36 874
Endring urealisert gevinst*			**117 899**			**305 117**
Herav endring i kursreguleringsfond - Res. 2.4/6.3			109 325			287 595
Herav verdiendringer selskapsportefølje - Res. 12.4			8 574			17 522

* Reell verdiendring uten hensyn til salg er kr 323 844' og kr 413 476'

Note 13 - Kategorisering av finansielle instrumenter målt til virkelig verdi

	Nivå 1 Børsnoterte priser	Nivå 2 Observerbar input	Nivå 3 Ikke obser-verbar input
Aksjefond (består kun av børsnoterte aksjer)	1 812 054		
Obligasjonsfond		2 908 248	
Eiendomsfond		618 767	

Nivå 1: Noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.
Nivå 2: Andre data enn noterte priser som inngår i nivå 1, som er direkte eller indirekte avledet av priser.
Nivå 3: Verdier som ikke eller i liten grad bygger på observerbare markedsdata.

Aksjefond som består av børsnoterte aksjer plasseres i nivå 1. I samarbeid med obligasjonsforvalter er statsobligasjoner plassert i nivå 1, mens andre obligasjoner og obligasjonsfond er i nivå 2. Eiendomsfond verdsettes på bakgrunn av lett tilgjengelige markedsdata, som hører inn under nivå 2.

Note 14 - Utlån og fordringer - Virkelig verdi

	2020	2019
Fakturert ikke forfalt premie	6 012	18 205
Fordringer - mellomværende mot forvalter	5 499	3 940
Fordringer - andre	-8	14
Sum utlån og fordringer	**11 503**	**22 158**
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.3	10 776	20 785
Andel selskapsporteføljen - Fordringer - Balansepost 3.2	727	1 373

Note 15 - Andre finansielle eiendeler/kasse, bank

	2020	2019
Bankkonto drift	66 509	84 250
Bankkonto forvalter	44	284
Bankkonto skattetrekk	3 421	2 957
Sum bankinnskudd	**69 974**	**87 491**
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.5	65 550	82 071
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 4.2	4 424	5 420

Note 16 - Egenkapital

	2020	2019
Innskutt egenkapital		
Inngående balanse	163 423	148 423
Overført egenkapital fra KLP i fbm kommunesammenslåing med Forsand	6 040	0
Årets egenkapitalinnskudd*	18 000	15 000
Sum innskutt egenkapital - Balansepost 10	**187 463**	**163 423**
Risikoutjevningsfond		
Inngående balanse	48 758	46 681
Tilført fra renteresultat	3 082	2 077
Tilført fra risikoresultat	4 261	0
Sum risikoutjevningsfond - Balansepost 11.1	**56 100**	**48 758**
Ansvarlig kapital - Opptjent		
Inngående balanse	73 416	59 897
Rentegarantipremie + adm.resultat (fra teknisk regnskap)	2 508	4 874
Resultat ikke-teknisk (unntatt R 12.4 verdiendringer, som er med i posten under)	15 165	8 997
Skattekostnader	-3 181	-2 304
Endring aktuarielt tap OCI - resultatpost 19.1.2	-954	1 952
Sum ansvarlig kapital - Opptjent	**86 954**	**73 416**
Urealisert gevinst finansielle eiendeler i selskapsporteføljen		
Inngående balanse	36 874	19 352
Selskapsandelen av årets endring urealisert gevinst/tap - Res. 12.4	8 574	17 522
Sum urealisert gevinst finansielle eiendeler i selskapsporteføljen	**45 448**	**36 874**
Sum annen opptjent egenkapital - Balansepost 11.2	**132 401**	**110 290**

* Planlagt EK-innskudd fra Sandnes kommune år 2021-2024 iht gjeldende økonomiplan: 20 mill, 22 mill, 24 mill og 25 mill.

Note 17 - Forsikringsmessige forpliktelser

	Resultat		Balanse	
	2020	*2019*	2020	2019
Ordinær premiereserve				
Inngående balanse			3 027 721	2 769 686
Avsetning - Ordinært - Resultatpost 6.1.1	*-105 041*	*258 035*		
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.1.1/1.3	*168 213*	*0*		
Fra risikoresultat - Resultatpost 8.2	*0*	*0*	63 172	258 035
Sum ordinær premiereserve			**3 090 893**	**3 027 721**
Administrasjonsreserve				
Inngående balanse			90 832	79 213
Avsetning - Ordinært - Resultatpost 6.1.1	*-2 998*	*11 619*		
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.1/1.3	*4 894*	*0*	1 895	11 619
Sum administrasjonsreserve			**92 727**	**90 832**
IBNR-avsetning				
Inngående balanse			45 000	45 000
Avsetning - Ordinært - Resultatpost 6.1.1	*-1 073*	*0*		
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.1/1.3	*1 073*	*0*	0	0
Sum IBNR-avsetning			**45 000**	**45 000**
Sum premiereserve mv. - Balansepost 13.1			**3 228 620**	**3 163 553**
Tilleggsavsetninger				
Inngående balanse			190 250	156 545
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.5*	*30 994*	*0*		
Fra avkastningsresultat - Resultatpost 6.2	*148 070*	*33 706*	179 064	33 706
Sum tilleggsavsetninger - Balansepost 13.2			**369 314**	**190 250**
Kursreguleringsfond (se også note 12)				
Inngående balanse			735 581	447 986
Overført til - Resultatpost 6.3	*109 325*	*287 595*		
Overført fra - Resultatpost 6.3	*0*	*0*	109 325	287 595
Sum kursreguleringsfond - Balansepost 13.3			**844 906**	**735 581**
Premiefond				
Inngående balanse			340 392	282 361
Garantert rente - Resultatpost 6.4 (2 % i år)	*6 402*	*5 643*		
Frigjorte premiereserver - Resultatpost 6.4**	*321 110*	*0*		
Bruk av premiefond (For 2018 er beløpet kr -14,3 mill.)	*-100 143*	*-348*		
Overført fra Forsand - Resultatpost 6.1/1.3	*2 211*	*0*		
Renteresultat, meravkastning - I resultatpost 8.1	*13 827*	*6 913*		
Renteresultat, disponert - I resultatpost 8.1	*1 673*	*33 706*		
Fra risikoresultat - I Resultatpost 8.2	*4 261*	*12 117*	249 340	58 031
Sum premiefond - Balansepost 13.5			**589 732**	**340 392**
Premiefond i % av årlig premie iht resultatpost 1.1			**210,1 %**	**107,5 %**

* Herav kr 20,3 mill gjelder kursreguleringsfond, som overføres som tilleggsavsetninger.

** Pensjonsreformen innebærer overgang fra brutto- til påslagsordning for alle aktive medlemmer født i 1963 eller senere. Samtidig påvirker nye samordningsregler alle medlemmer født etter 1953 ved at samordningsfradraget (beregnet folketrygd) endres. Slike endringer anses som ikke forsikringsbare, og medfører i dette tilfelle en betydelig frigjøring av premiereserve til premiefond på kr 321,1 mill.

Note 18 - Andre forpliktelser/påløpte kostnader

	2020	2019
Andre forpliktelser		
Skattetrekk	3 394	2 944
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	246	201
Kortsiktig gjeld - leverandørgjeld mm.	681	469
Sum andre forpliktelser - Balansepost 16.3	**4 321**	**3 613**
Påløpte kostnader		
Feriepenger	489	452
Arbeidsgiveravgift feriepenger/finansskatt	93	86
Sum påløpte kostnader - Balansepost 17	**582**	**538**

Note 19 - Resultatanalyse teknisk regnskap

	2020	2019
Resultatelementer		
Realisert renteresultat*	166 651	76 402
Risikoresultat**	8 521	12 117
Administrasjonsresultat	1 508	1 874
Sum resultatelementer	**176 681**	**90 393**
Rentegarantipremie - Inngår i resultatpost 1.1	1 000	3 000
Resultat før årsoppgjørsdisposisjoner	**177 681**	**93 393**

* Resultatpost 2 minus avsetning til kursreguleringsfond og pliktig rente premiereserve/premiefond kr 78 042' og kr 78 553'.

** Risikoresultat 2020 kan ikke splittes på resultatelementene død, opplevelse, uførhet og reassuranse som følge av utfordringer med datagrunnlaget i kjølvannet av pensjonsreformen.

Disponering av overskudd		
Renteresultat til tilleggsavsetninger - Resultatpost 6.2	148 070	33 706
Renteresultat til risikoutjevningsfond - I resultatpost 11	3 082	2 077
Renteresultat meravkastning til premiefond - Resultatpost 8.1	13 827	6 913
Renteresultat til premiefond - Resultatpost 8.1	1 673	33 706
Risikoresultat til premiefond - I resultatpost 8.2	4 261	12 117
Administrasjonsresultat til annen opptjent egenkapital - I resultatpost 11	1 508	1 874
Rentegarantipremie til annen opptjent egenkapital - I resultatpost 11	1 000	3 000
Sum disponering av overskudd	**177 681**	**93 393**
Realisert renteresultat		
Finansinntekter - Resultatpost 2	*354 018*	*442 551*
Pliktig rente premiereserve og premiefond	*-78 042*	*-78 553*
Renteresultat	***275 976***	***363 997***
Til kursreguleringsfond	*-109 325*	*-287 595*
Sum realisert renteresultat	***166 651***	***76 402***
Administrasjonsresultat		
Samlet premie til administrasjon	*16 897*	*23 606*
Herav til administrasjonsreserve	*-3 386*	*-9 643*
Årets faktiske omkostninger - Resultatpost 9	*-12 002*	*-12 090*
Sum administrasjonsresultat	***1 508***	***1 874***

Note 20 - Totalresultat overført til egenkapital

	2020	2019
Resultat av teknisk regnskap: Administrasjonsresultat	1 508	1 874
Resultat av teknisk regnskap: Rentegarantipremie	1 000	3 000
Resultat av teknisk regnskap: Avsatt til risikoutjevningsfond	7 342	2 077
Resultat av teknisk regnskap: Annen tilordning av overskudd - ref. post 8.3*	0	0
Resultat ikke-teknisk regnskap - Resultatpost 15	23 739	26 519
Skattekostnader - Resultatpost 17	-3 181	-2 304
Aktuarielt tap/gev. - Resultatpost 19.1.2	-954	1 952
Totalresultat - Resultatpost 20	**29 454**	**33 118**

Note 21 - Kapitalavkastning

	2020	2019	2018	2017	2016
Verdijustert avkastning kollektiv (Dietz)	7,51 %	11,36 %	-1,11 %	9,16 %	5,05 %
Bokført avkastning kollektiv (Dietz)	6,12 %	4,51 %	2,46 %	2,82 %	6,83 %
Verdijustert avkastning selskap (Hardy)	8,33 %	11,29 %	-1,19 %	9,05 %	5,33 %
Bokført avkastning selskap (Hardy)	6,15 %	4,47 %	2,34 %	2,73 %	6,57 %
Verdijustert avkastning underporteføljer:					
Aksjefond - Nordiske	13,01 %	19,29 %	-3,69 %	16,78 %	17,94 %
Aksjefond - Utenlandske	14,86 %	28,42 %	-6,72 %	19,67 %	5,09 %
Eiendomsfond	8,47 %	6,56 %	6,30 %	8,46 %	7,48 %
Obligasjoner/obligasjonsfond	3,73 %	4,15 %	0,80 %	1,31 %	2,59 %

Note 22 - Pensjonsforpliktelser egne ansatte

	2020	2019
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	14 261	10 813
- Pensjonsmidler	-14 082	-11 470
+ Arbeidsgiveravgift	25	-93
= Netto forpliktelse - Balansepost 15.1 (2020) / Balansepost 4.4 (2019)	205	-750
Endring årets balanseførte forpliktelse - Resultatpost 19.1.2	954	-1 952
Medlemsstatus	**01.01.2021**	**01.01.2020**
Antall aktive/fratrådte/pensjonister	7/2/2	6/2/2
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag, aktive (tall i hele kr)	680 602	678 150
Gjennomsnittsalder, aktive	46,57	48,53
Gjennomsnittlig tjenestetid, aktive	10,26	10,93
Forventet gjenstående tjenestetid, aktive	10,25	10,45

Forutsetninger 1.1.2021

Diskonteringsrente: 1,7 %, lønnsvekst: 2,25 %, G-regulering: 2 %, pensjonsregulering: 1,24% , forventet avkastning: 1,7 %.

Oppstilling av endringer i egenkapital

	Innskutt egen-kapital	Risiko-utjevnings-fond	Annen opptjent egenkap.	Ureal. gev. fin. eiend. selskapsp.	Sum egen-kapital
Egenkapital 1.1.2020	163 423	48 758	73 416	36 874	**322 471**
Innskutt i 2020	24 040				**24 040**
Årets resultatavsetninger iht note 20		7 342	13 538	8 574	**29 454**
Egenkapital 31.12.2020	**187 463**	**56 100**	**86 954**	**45 448**	**375 965**

Kontantstrømoppstilling

	2020	2019
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalt premie og AFP	210 598	303 688
Utbetalte pensjoner inkl AFP	-144 083	-122 744
Utbetalte refusjoner iht overføringsavtalen	-11 017	-10 011
Innbetalte refusjoner iht overføringsavtalen	19 729	26 867
Utbetalinger til andre leverandører av varer og tjenester	-5 831	-6 810
Utbetalinger til ansatte, arbeidsgiveravgift mv.	-5 977	-5 791
Utbetaling av skatter	-3 464	-3 380
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	**267 850**	**181 819**
Kontantstrømmer fra finansielle eiendeler		
Kjøp andeler i aksjefond	-539 999	-60 000
Salg andeler i aksjefond	399 434	190 000
Kjøp andeler i eiendomsfond	-140 885	-42 987
Salg andeler i eiendomsfond	12 692	0
Kjøp andeler i obligasjons- og pengemarkedsfond	-406 430	-1 332 616
Salg andeler i obligasjons- og pengemarkedsfond	344 459	170 006
Kjøp obligasjoner	0	-115 688
Salg obligasjoner	0	979 309
Avdrag obligasjoner	0	0
Kupong obligasjoner	0	7 720
Utbytte	18 523	14 988
Innbetaling av renter	2 799	1 349
Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler	**-309 408**	**-187 918**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalt egenkapital	24 040	15 000
Netto kontantstrøm fra finansieringaktiviteter	**24 040**	**15 000**
Sum kontantstrøm (= netto endring bank)	**-17 517**	**8 902**
Beholdning bankkontoer pr 1.1.	87 491	78 590
Beholdning bankkontoer pr 31.12. (se også note 15)	69 974	87 491
Differanse - Endring bank	**-17 517**	**8 902**

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den direkte metoden. Bankkontoer som omfattes av oppstillingen er driftskonto, forvaltningskonto og skattetrekkskonto.

Begrepsforklaring

AFP

Avtalefestet pensjon. En ordning som gir de mellom 62 og 67 år anledning til å førtidspensjonere seg under gitte forutsetninger.

AFP-kostnader - netto

Sandnes kommunes utbetalinger til AFP-pensjonister. Beløpet er mindre enn SKPs totale AFP-utbetalinger pga refusjonsordningen, der innkommende refusjon er høyere enn utgående.

Alderspensjon

Pensjon som utbetales fra en avtalt alder. Utbetalingen kan komme fra folketrygden, tjenestepensjonsordning og/eller egen pensjonsordning.

Avkastning - bokført

Avkastning basert på innbetalte renteinntekter, innbetalt utbytte fra eiendomsfond og realisert avkastning ved salg av andeler i aksje- og rentefond.

Avkastning - verdijustert

Avkastning knyttet til økte markedsverdier på våre eiendeler. Disse verdiene er ikke realiserte. Verdien måles i form av børsverdier eller andre markedsverdier per kvartalsslutt.

Avkastningsberegning – Dietz

Iht forskrift skal kapitalavkastning beregnes månedlig etter såkalt «Modifisert Dietz», der avkastning beregnes med en prosentsats for hver måned, og månedene samlet utgjør årets avkastning. Denne metoden passer når man får tilført mye eller ujevn kapital i løpet av året. Tilført kapital = innbetalinger som ikke gjelder avkastning, f.eks. pensjonspremie og egenkapital.

Avkastningsberegning - Hardy

Avkastning i prosent av (forvaltningskapital 1.1. + (årets kapitaltilførsel/2)). Denne metoden passer når man får tilført lite eller jevn kapital i løpet av året.

Driftskostnader

Kostnader knyttet til drift av pensjonskassen.

Gjennomsnittlig beregningsrente

Pensjonskassen er forpliktet til å sikre en avkastning på premiereserven minst tilsvarende grunnlagsrenten. Ved beregning av premiereserven er det derfor lagt til grunn en grunnlagsrente for opptjening før 31.12.2011 på 3.0% og for ny opptjening og regulering av opptjente rettigheter etter 1.1.2012 er grunnlagsrenten 2,0%. Dette gir en gjennomsnittlig beregningsrente på 2,27% pr. 31.12.2020.

Gjennomsnittlig durasjon på forpliktelser

Aktuarberegnet gjennomsnittlig estimert løpetid på alle pensjonsforpliktelser.

Ikke forsikringsbare ytelser (IFY)

De ytelsene som ikke finansieres gjennom pensjonskassens ordinære årspremie. Pensjonskassen skal ikke bære risikoen for disse ytelsene, og de blir derfor avregnet i forbindelse med det årlige forsikringstekniske oppgjøret.

Indeks

Alle våre porteføljer måles mot en referanseindeks som består av en slags gjennomsnittlig avkastning av tilsvarende eiendeler med tilnærmet samme type risiko.

Kollektivportefølje

Medlemmenes relative «eierandel» av pensjonskassens midler. I resultatregnskapet presentert som «Teknisk regnskap». Se også forklaring til «selskapsportefølje».

Kursreguleringsfond

Inngår i bufferkapitalen som påvirker solvenskapitaldekningen. Består av urealiserte gevinster på eiendeler i porteføljen. Absorberer tap ubegrenset.

Medlemmer - aktive

Ansatte i Sandnes kommune som er tilsluttet SKP.

Medlemmer - fratrådte

Tidligere ansatte i Sandnes kommune som var tilsluttet SKP.

Netto pensjonskostnader

SKP sine kostnader relatert til pensjonsutbetalinger justert for inngående og utgående refusjoner.

Pensjonister

Mottakere av en ytelse fra SKP. Med ytelse menes alderspensjon (herunder AFP), uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon.

Premie - medlemspremie

2 % som trekkes av lønnsmottaker for å bidra til å finansiere pensjonsforpliktelsen.

Premie - normalpremie

Varierende sats (8-10 %) som beregnes av aktuar. Arbeidsgiver (Sandnes kommune) sitt bidrag til å finansiere pensjonsforpliktelsen.

Premie - reguleringspremie

Dekkes av arbeidsgiver (Sandnes kommune), og gjelder årets økning i grunnbeløpet og lønnsvekst.

Premiefond

Fond som sponsor (Sandnes kommune) disponerer. Dette fondet består av disponert overskudd basert på positivt avkastningsresultat. Sandnes kommune kan benytte det til å finansiere premieinnbetalingene. Se også note 1.2.

Premieinntekter

Inntekter relatert til premie innbetalt fra Sandnes kommune og tilhørende virksomheter. Det er flere premiesatser som beregnes av vår aktuar, og som SKP fakturerer Sandnes kommune for å dekke årets endring i fremtidig pensjonsforpliktelse.

Premiereserve

Den (aktuar)beregnede størrelsen på pensjonskassen sin pensjonsforpliktelse. Se også note 1.2.

Refusjoner

Oppgjør mellom pensjonskassene. En ytelse betales ut av den siste pensjonsordningen medlemmet var ansatt i. Dersom du tidligere har vært tilknyttet en annen pensjonsordning, administrerer siste ordning dette. I etterkant gjør pensjonskassene opp seg imellom dersom man har en fordring (tidligere opptjening i annen pensjonsordning) eller en forpliktelse (tidligere opptjening i SKP).

Rentegarantipremie

Rentegarantipremie er den pris pensjonskassen skal ta av kundene for å garantere en avkastning på pensjonsmidlene minst lik grunnlagsrenten for avtalen. Prisen avhenger av markedsrentenivå og av bufferkapitalsituasjonen.

Risikoresultat

Summen av alle forutsetninger som er lagt til grunn for utvikling i medlemsbestanden knyttet til innmelding, utmelding, død, uførhet, kjønnssammensetning etc. sett i forhold til den faktiske utviklingen i et kalenderår. Dersom man har forutsett en mer negativ utvikling enn det som faktisk har inntruffet, blir risikoresultatet positivt, og vice versa.

Risikoutjevningsfond

Fond som benyttes til å dekke inn negativt risikoresultat. Se også note 1.2.

Selskapsportefølje

Sandnes kommune sin relative «eierandel» av pensjonskassens midler. I resultatregnskapet presentert som «Ikke-teknisk regnskap». Se også forklaring til «kollektivportefølje».

Solvenskapitaldekning

Dette er knyttet til Solvens II-regelverket som alle pensjonskasser måtte forholde seg til fra 1.1.2019. Solvenskapitaldekningen (SKD) er et uttrykk for vår mye bufferkapital en pensjonskasse har ift risikoen i eiendelene. Kravet er på minimum 100%. SKD er en brøk hvor telleren består av bufferkapitalen og nevneren består av den kvantifiserte risikoen i eiendelene.

Tilleggsavsetninger

Inngår i bufferkapitalen som påvirker solvenskapitaldekningen. Kan brukes til å dekke tap begrenset oppad inntil ett års garantert rente. Se også note 1.2.

Uførepensjon

Pensjon som utbetales ved uførhet. Utbetalingen kan komme fra folketrygden (uføretrygd), tjenestepensjonsordningen og/eller uføreforsikring.

BDO AS
Luramyrveien 40
Postboks 1107
4391 Sandnes

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Sandnes Kommunale Pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Sandnes Kommunale Pensjonskasse.

Årsregnskapet består av:	Etter vår mening:
• Balanse per 31. desember 2020 • Resultatregnskap for 2020 • Oppstilling over endringer i egenkapital • Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2020 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen og annen informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon identifisert ovenfor med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi, på bakgrunn av arbeidet vi har utført, konkluderer med at disse andre opplysningene inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å uttale oss om dette. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Penneo Dokumentnøkkel: Z0SZB-6ZCWA-GBLK8-8LCIV-JWYTT-05SLG

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, god regnskapsskikk i Norge og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

BDO AS

Stig Fjelldahl
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

Penneo Dokumentnøkkel: Z0SZB-6ZCWA-GBLK8-8LCIV-JWYTT-05SLG

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Stig André Fjelldahl
Partner
På vegne av: BDO AS
Serienummer: 9578-5997-4-4492
IP: 188.95.xxx.xxx
2021-03-24 14:05:10Z

bankID

Penneo Dokumentnøkkel: Z0SZB-6ZCWA-GBLK8-8LCIV-JWYTT-05SLG

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er orginalen?
Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - **https://penneo.com/validate**

KLP Forsikringsservice AS

Sandnes kommunale pensjonskasse
Att: Terje Frafjord
terje.frafjord@sandnes.kommune.no

Bergen 23. mars 2021

Aktuarerklæring

Sandnes kommunale pensjonskasse - 2020

Under henvisning til det fremlagte regnskapet for 2020 bekreftes det at de forsikringstekniske avsetninger er foretatt i samsvar med gjeldende beregningsgrunnlag som spesifisert i forsikringsvirksomhetsloven § 3-9 Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser.

For dødelighet og sivilstandselementer er benyttet det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget K2021_KLP. Denne tariffen tar utgangspunkt i K2013 fastsatt av Finanstilsynet, men med en sterkere levealdersforbedring for menn.

For uførhet er det benyttet et eget grunnlag, KFSU2015, basert på uføreerfaringene i årene 2011-2013 i pensjonskasser med KLP Forsikringsservice som aktuar.

Pristariffene er meldt Finanstilsynet som angitt i forsikringsvirksomhetsloven § 3-7 Meldeplikt og tilsyn med pristariffer.

Med vennlig hilsen
For KLP Forsikringsservice AS

Arnfinn Osmundsvaag

Arnfinn Osmundsvaag
Ansvarshavende aktuar KLP FS

KLP Forsikringsservice AS
Et selskap i KLP-konsernet AS
Org.nr.: 967 696 676
Foretaksregisteret

KLP Forsikringsservice AS
Dronning Eufemias gate 10
Pb. 400 Sentrum,
0103 Oslo

Kontaktinformasjon
arnfinn.osmundsvaag@klp.no
linda.elisabeth.johansen@klp.no
erik.falk@klp.no